Wederbörande Embetswerk hafwa, enligt Rikets Ständers yttrade önskan, blifwit anbefallde att, öfwer de under deras inseende ställde Kronans hus och byggnader, uprätta så kallad Liggare eller fastighets Registratur, uptagande en korrt beskrifning om hwarje hus, deß ålder m. m., och i hwilken sedermera skall införas de med husen skeende förändringar, samt kostnaderne för hwad som utgör ny- eller till-byggnad eller reparationer, medförande förändringar i husens form, construction och rummens indelning; warande ock befaldt, att ritningar öfwer sådane hus i Landsorterne skola genom Öfwer-Intendents-Embetets försorg uprättas. Fastighets-Registratur.

Sedan Rikets Ständer, wid sistförflutne Riksdag, bewiljat anslag för löneregler inom Kongl. Maj:ts Canzli, har reglering så wäl i afseende på personal som löner inom alla afdelningarne derstädes blifwit werkställd, derwid likwäl för de fleste endast Interims-stater kunnat fastställas, i afwaktan på derwarande öfwertaliges afgång. För Kammar-Collegium har icke någon definitiv reglering kunnat werkställas, emedan Rikets Ständer icke bewiljat det anslag, som Kongl. Maj:t dertill begärt, men Kongl. Maj:t har likwäl med warande tillgångar förordnat om regleringen af detta Embetswerks personal och för densamma fastställt en aflönings-stat att förblifwa gällande intill deß tillgång kunde winnas att sätta samtelige Embets- och Tjenstemännen derstädes i åtnjutande af bättre, efter behof och förtjenst afpaßade, lönewilkor; och har jemwäl en förnyad instruction för detta Embets-werk blifwit fastställd af Kongl. Maj:t, som ock är betänkt på utfärdandet af ny instruction för Landshöfdingar och Lands-Statens öfrige tjenstemän. Äfwen har Kongl. Maj:t, som funnit en del Landshöfdinge-löner högre och andra åter lägre än som oundgängligen kunde behöfwas, förordnat en ny reglering deraf, beräknad på dertill befintlige tillgångar, Embets-Werks reglering och instructioner.

så att öfwerskotten wid en del komme att anwändas till fyllnad af brister i de öfrige.

Reglering af jurisdictioner m. m.

Sedan hos Kongl. Maj:t allmogen i Arwidsjaurs församling af Piteå Lappmark och Westerbottens Län anhållit att, i anseende till det långa afståndet emellan Arwidsjaur och Residence-staden Umeå, utgörande öfwer 30 mil, Piteå Lappmark, innefattande Arwidsjaurs och Arjeplougs församlingar, måtte förenas med angränsande Norrbottens Län, samt Rikets Ständer wid sistförflutne Riksdag begärt att undersökning om lämpligheten häraf måtte anställas, har, efter en sådan undersökning, derwid blifwit witsordadt, att den ifrågaställde förändringen wore ledande till både allmän och enskild nytta, Kongl. Maj:t förordnat att Piteå Lappmark skall från Westerbottens till Norrbottens Län förläggas, på det sätt, att denna Lappmark, wid nuwarande Lappfogdes derstädes afgång, förenas med Luleå fögderi, och Jockmocks Lappmark åter från detta till Calix fögderi afskiljes, samt att Piteå Lappmark må förblifwa under Westerbottens Norra Domsaga tills widare och intilldes framdeles omständigheterne föranleda dertill att samma Lappmark kan till angränsande Domsaga i Norrbotten förläggas eller en ny Domsaga i detta Län blifwa inrättad. Den af Kongl. Maj:t år 1825 förordnade sammanläggningen af Juckasjerfwi och Enontäkis Lappmarker med Torneå fögderi har, sedan dåwarande fogden i deßa Lappmarker år 1837 aflidit, gått i werkställighet. Den Norra Domsagan i Norrbottens Län har, i följd af Kongl. Maj:ts år 1826 derom meddeldte förordnande, blifwit år 1838, med dåwarande Häradshöfdingens derstädes begifwande, fördeld i twänne Domsagor, den ene bestående af Luleå fögderi jemte Jockmocks Lappmark, samt andel af Calix fögderi, innefattande Råneå socken jemte Gelliwaare Lappmark, den andra af andel i Calix fögderi, inne-

fattande Neder Calix och Öfwer Calix socknar, samt Torneå fögderi med dertill hörande Juckasjerfwi och Enontäkis Lappmarker. Åtskilliga andra förändringar i afseende på indelningen af jurisdictioner hafwa blifwit förordnade, såsom att hwardera af de twänne Domsagorne i Blekinge skola wid nuwarande ordinarie Domares afgång klyfwas uti twå Domsagor, så att hwarje af de i Länet warande fyra härader kommer att utgöra en särskild Domsaga; att de twänne Domsagor i Stockholms Län, till hwilka Färentuna och Wallentuna härader höra, skola, wid ene domhafwandes afgång, eller om han derförinnan det medgifwer, sins emellan deßa härader utbyta; att Nysättra socken i Westerbottens Län skulle skiljas från Bygdeå, och utgöra särskildt Tingslag; att Philipstads Östra samt Norra och Westra Bergslager skola utgöra ett enda Bergslag; att till samma Bergslag skola höra hela Elfdals Öfra och Nedra härader; att Gunnarskogs Bergs-Tingslag skall förenas med Carlstads; att Bergs-Tingen wid Andrarums Alunwerk och wid Gusums Bruk skola uphöra, samt mål, som eljest der skolat handläggas wid det ena eller det andra Bergs-Tinget, för framtiden uptagas och afgöras, de förra å Bergs-Tinget med Kronobergs Bergmästaredöme i Wexiö, och de sednare å Bergs-Tinget wid Finspongs Bruk.

De flere kort före sista Riksdagen förordnade indelningar af fögderier och länsmans-districter hafwa, så widt ske kunnat, blifwit werkställde, jemte det åtskillige andra nödiga jemkningar i afseende på länsmans-districterne blifwit beslutade.

För flere städer hafwa regleringar ägt rum i afseende på Domsrätten och administrationen derstädes. Magistrat och Rådhus-Rätt har inrättats i Sölwitsborg, som förut lydt under Carlshamns Rådhus-Rätt, och i Philipstad, i stället för der förut warande Justitiariat

och Stads-Rätt; och har Kongl. Maj:t förordnat att Kämners-Rätten i Wennersborg, efter nuwarande Borgmästares afgång, skall upphöra, samt att, i anseende till de olägenheter, hwilka i Hufwudstaden, särdeles för brottmålslagskipningen, upkomma genom målens fördelning på fyra Kämners-Rätter med wißa territorial-jurisdictioner för hwardera, deßa Kämners-Rätter skola, med territorial-jurisdictionernes upphörande, förenas till en enda, hwilken skall arbeta på så många divisioner, som för ärendernas obehindrade gång kan finnas nödigt. I åtskilliga städer hafwa Drätsel-kammare för förwaltningen af deßa städers enskilde medel och bestyret med andra deras angelägenheter blifwit ordnade, och med af Kongl. Maj:t fastställde Reglementen försedde.

Gränse-Reglering i afseende på Norrige.

Enligt Kongl. Maj:ts Nådiga befallning, har af Swenska och Norrska Officerare den i en äldre Gränse-Tractat emellan Swerige och Norrige bestämde Gränse-reglering och eftersyn å Gränserösen blifwit werkställd.

Fångwården.

Lagstiftningen om fängslade personers behandling har i sednare tider wäckt en allt mer och mer stigande upmärksamhet. Rättwisa och menskligheet hafwa förenat sig, att till ett helt sammanföra och tillika förmildra de äldre författningar i detta ämne, hwilka mer affågo fångens förwarande, än förekommandet af hans ytterligare demoralisation, hans bestraffande, än hans förbättring. Man har i andra Stater, på allmän bekostnad, afsändt till främmande länder sakkunnige personer för att inhemta underrättelser om de bäst anlagda och förwaltade fängelser; och för att tillegna sig de förbättringar, som erfarenheten synes godkänna, har man anwändt högst betydliga summor. Om detta icke kunnat låta sig werkställa här i landet i saknad af

dertill

dertill erforderliga medel, så har man likwäl sökt dels att ordna hwad redan funnits, dels ock att underlätta möjligheten för framtida åtgärder, ledande till enahanda mål.

Öfwertygad om wigten deraf, att de personer, som inmanas i allmänna häkten, för att derutur swara på anklagelser för lagbrott, icke der utsättas för wådan att utgå i det fria lifwet långt mera försämrade till tänkesätt och seder, än när de första gången beträdde fängelset, har Kongl. Maj:t anbefallt Kammar-Collegium, att från Landshöfdingarne infordra så wäl berättelser om Länsfängelsernes beskaffenhet, som ock yttranden om möjligheten att der inrätta celler, hwilka yttranden borde åtföljas af ritningar och kostnadsförslag till deßa fängelsers ombyggnad eller utwidgning; och har Kongl. Maj:t äfwen föreskrifwit, det borde Deß Befallningshafwande undersöka härads-fängelsernes beskaffenhet, och, så framt de ej öfwerensstämde med Lag och gällande Författningar, ofördröjligen widtaga de åtgärder, som till de möjligen befintliga olägenheternes afhjelpande i laglig ordning funnos nödige. Efter en förbättrad plan har ock ett nytt Länsfängelse blifwit upfördt i Engelholm, hwarigenom mera utrymme winnes i det trånga fängelset i Christianstad.

Sedan de å Carlstens fästning började större befästningsarbeten beredt tillfälle att der syßelsätta flere fångar, har Kongl. Maj:t icke allenast förordnat om ett större antal lifstidsfångars förflyttande dit ifrån Malmö fästnings- och arbets-fängelse, utan ock anbefallt inredningen af flere hwalf till fång-logementer och fångarnes förplägning genom en särskild mat-inrättning; hwarigenom detta fästningsfängelse numera kommit i ett förbättradt skick, och nu torde motswara hwad man af ett dylikt kan, enligt ännu gällande grundsatser för fångwården,

begära. Å Malmö fästnings- och arbets-fängelse hafwa äfwen flere betydliga reparationer ägt rum. För att bereda tillfälle till syßelsättning åt inom fästningsfängelserne förwarade personer, då deras tid icke uptages af arbeten för allmän räkning, har Kongl. Maj:t förordnat, att, der localen sådant medgaf, finge inom fästningsfängelserne särskilde werkstäder inrättas för de fångar, hwilka äga färdighet i handaslöjder; likasom, då ett ökadt fång-antal icke alltid medgifwit, att de förswarslöse manspersoner, som, enligt gällande författningar, dömmas till arbete, antingen wid Pionnier-Corpsen eller å Corrections-Inrättningarne, genast dit försändas, Kongl. Maj:t ej allenast anbefallt, att, der sådant kan med nödig säkerhet ske, de i Länsfängelserne warande Corrections-fångar må till arbete hos enskilde personer utlemnas, samt att i de Länsfängelser, der utrymmet sådant redan medgifwer, eller der utwägar dertill kunna, utan synnerlig kostnad för Kronan, beredas, arbete inom hus må åt dylike personer förskaffas, då sådant icke kan, af en eller annan orsak, utom fängelset winnas eller begagnas, utan ock förordnat om anwändande af den derigenom upkommande arbetsförtjenst, på ett sätt, som både minskar det allmännas utgifter till deßa fångars underhåll, och åt dem bereder besparingar för egna behof, äfwensom ersätter waktbetjeningen för den ökade möda, den måste i detta hänseende widkännas.

För en närmare reglering af de utgifter Staten måste widkännas i och för fångarnes underhåll så inom Straff- som Corrections-Fängelserne, hafwa Stater blifwit uprättade för Arbets- och Corrections-Inrättningarne i Stockholm, Norrköping och Götheborg, samt för Fästnings- och Correctionsfängelset i Malmö. Särskilda föreskrifter hafwa ock blifwit meddelde, angående de å fästnings-fängel-

serne förwarade fångars beklädnadssätt och sängkläder, controllerne å åtgången och redowisningssättet för omkostnaderne dertill.

Den utwäg, som stadgandet i 17 §. af Kongl. Maj:ts Nådiga Förordning af den 29 Juni 1833, huru med försvarslöse personer förhållas bör, öpnat för sådane inom Corrections-Inrättningarne förwarade personer, hwilka der ådagalaggt ett godt och pålitligt upförande, att, försedde med Styrelsens öfwer fängelserne och arbets-inrättningarne paß, få afgå på wiß förelagd tid till hemorten eller andra ställen, för att betinga sig tjenst eller förskaffa sig annat lagligt näringsfång, har ej kunnat begagnas af flere, hwilka gjort sig förtjente af en dylik wälwilja, emedan de saknat medel till sitt underhåll under deßa wandringar, eller ock hafwa de, försatte i ett friare tillstånd, nödgats, dertill drifne af behofwen, åter beträda brottets bana. För att afhjelpa deßa olägenheter, och på samma gång föranleda någon minskning i ett årligen stigande fång-antal, har Kongl. Maj:t tilldelat förpaßade arbets- och corrections-fångar enahanda täringspenningar under wandringen till hemorten, som hitintills endast bestätts åt lösgifne fästnings-fångar; och har rättigheten att på detta sätt söka återwinna friheten, jemwäl blifwit utsträckt till de i Carlskrona och på Kongsholmen warande allmänna arbetskarlar.

Ibland härmed gemenskap ägande ämnen, som Kongl. Maj:t funnit påkalla Deß Nådiga upmärksamhet, har äfwen warit den omständigheten, att fängslade personers barn af olika åldrar ofta åtföljt föräldrarne i fängelserna, och der ej sällan tillbragt en längre tid, inneslutne bland mißdådare och moraliskt förderfwade personer; och har af Kongl. Maj:t föreskrifter blifwit meddelde till afböjande för framtiden af deßa wådor för det upwäxande slägtet.

För Styrelsen öfwer fängelserne och arbets-inrättningarne i Riket samt för de wid deße inrättningar anställde tjenstemän, hafwa Instructioner blifwit utfärdade, och då Commendanterne å Rikets Fästningar, hwilka hafwa tillsyn och befattning med de derstädes förwarade lifstids- och arbetsfångar, warit, till följd af äldre Författningar, i detta hänseende ställde under Krigs-Collegii öfwerinseende, har, sedan nämnde Collegii befattning med fångwården öfwerflyttats till ofwanbemälde Styrelse, densamma jemwäl fått sig updragen den myndighet Krigs-Collegium i förstnämnde afseende tillkommit.

Till afhjelpande af olägenheten deraf, att nu gällande föreskrifter, rörande fångwården i allmänhet, finnas spridda i flere författningar och ej sällan sakna den bestämdhet som erfordras, har Kongl. Maj:t anbefallt Styrelsen öfwer fängelserne och arbets-inrättningarne att utarbeta ett förslag till Reglemente för fångars behandling i fängelserne m. m. Och då den nu gällande Författningen af den 29 Junii 1833, angående förswarslöse personers behandling, icke alltid funnits motswara det dermed åsyftade ändamål, har Kongl. Maj:t anbefallt berörde Styrelse, att jemwäl i detta hänseende inkomma med underdånigt förslag; derwid äfwen kommer att tagas i öfwerwägande hwad Comitterade till utarbetande af en författning angående fattigwården i Riket och flere dermed gemenskap ägande frågor yttrat.

Förswarswerket i allmänhet.

Förswarswerket, på en gång wilkor och borgen för Fädernes-landets sjelfständighet och för upprätthållandet af den ära och det anseende, som från urminnes tid fästat sig wid deß namn, har, såsom alltid, warit ett bland de synnerligaste föremålen för Kongl. Maj:ts Regerings omsorger. De hafwa icke warit utan framgång.

De af Rikets Ständer wid sista Riksdag bewiljade extra anslag för förfwaret hafwa blifwit ändamålsenligen fördelade till särskilta behof och anwända, jemte återstoderna af extra anslagen för samma syfte wid 1828 och 1830 årens Riksdag. Extra anslagens anwändande.

Kongsholms och Carlsborgs fästningsbyggnader hafwa blifwit fortsatta i den mån dertill anwisade särskilda medel, sammanlagda med de tillgångar inom 3:dje och 4:de hufwud-titlarnes ordinarie anslag, som det warit möjligt att ytterligare härtill disponera, sådant medgifwit. Kongsholm och Carlsborg.

Arbeten till Carlstens fästnings försättande i ett bättre och fullkomligare skick hafwa blifwit utförda och fortsättas ännu, dels med de swaga ordinarie anslagen på 3:dje hufwud-titeln, dels med der inom beredda särskilta tillgångar. Carlsten och Waxholm.

Likaledes hafwa, till betryggande af hufwudstadens säkerhet, utwidgade förswarsanstalter wid Waxholm och försänknings-arbeten uti inloppen deromkring blifwit företagna, för hwilka ätgärder den del af mindre creditivet, som för förswarswerket är bestämd, blifwit, i brist af andra tillgångar, tillitad. Deßa bägge sistnämnda arbeten har Kongl. Maj:t funnit böra gå i bredd med hwarandra, icke mindre ur militairisk åsigt då de omfatta de wigtigaste kustpunkterne af Rikets förswar, än ur den politiska, som påkallar en aktningsbjudande ställning på hwilken sida som helst ett fiendtligt anfall kunde försökas. Alla deßa arbeten hafwa blifwit utförda med noggranhet och hushållning.

En ny tyghusbyggnad har blifwit upförd i Christianstad, äfwensom å Carlsborg tyghus samt artilleri-werkstäder och handtwerkarehus blifwit påbörjade och icke långt ifrån fullbordade. Tillgångar härtill hafwa, ehuru på bekostnad af andra angelägna föremål, måst be- Byggnadsarbeten.

redas inom 3:dje Titelns ordinarie anslag, enär med deßa byggnader, såsom oundgängeligen nödige, icke kunnat upskjutas.

Wapentillwerkningen.

Å wapentillwerkningen, denna så wigtiga del af militaira administrationen, har Kongl. Maj:t fästat synnerlig upmärksamhet. Kongl. Maj:t har sålunda åt en särskild Comitté i Måder updragit att upgöra förslag till en efter tidens fordringar lämpad reglering af gewärsfabrikationen i Riket. Då de särskilta gewärsfactori-ägarne icke förmått tillwerka det årliga behofwet af gewär, och då det icke heller alltid kan af dem förwäntas, att de skola taga kännedom om gewärstillwerknings-konstens framsteg i andra länder, eller följa den i sin utweckling, har Kongl. Maj:t, på Comitténs derom gjorda underdåniga framställning, beslutit och låtit i werket ställa en ombyggnad och utwidgning af det Kronan tillhörige Carl Gustafs Stads gewärs-factori, hwarest, med anwändande af nya med tidens fordringar öfwerensstämmande och ändamålsenliga machinerier, är affedt att i wanliga förhållanden årligen tillwerka omkring 2,500 à 3000 gewär, och ända till dubbelt så många, när behofwet så fordrar, utan att, för sådant fall, några andra anstalter behöfwa widtagas, än en nödig tillökning af arbetspersonalen. Emedlertid har gewärs-tillwerkningen bedrifwits, så widt å ena sidan tillgångarne och å den andra factoriernes förmåga det medgifwit. Deßutom har ett betydligare antal canoner och mörsare wid styckebruken i Riket blifwit för Kronans räkning tillwerkade, hwarjemte till bestyckning af Waxholms fästning en större lefwerans af bomb-canoner med tillhörande projectiler är under beställning, samt lavettager dertill under tillwerkning wid artilleri-förråden.

Saltpetertillwerkningen.

Till befrämjande af saltpeter-tillwerkningen i de norra Provinserna, der denna näring har sin mesta trefnad, har Kongl. Maj:t åt en kunnig person, som åtagit sig att der underwisa i ett bättre

tillwerkningssätt, än det wanligen begagnade, bewiljat särskilt understöd. Kongl. Maj:t saknar icke anledning förwänta, att för det allmänna, och för orten i synnerhet, fördelaktiga resultat härigenom blifwit beredda. Deremot har saltpeter-inlösningspriset successivt kunnat minskas ända till 5 R:dr Lb:det för oluttrad saltpeter.

Krut-tillwerkningen i Riket har fortgått enligt de derom afslutade contracter; och har Kongl. Maj:t, alltid widhållande den grundsats, att prisen å det krut, hwilket från förråden försäljes, bör bestämmas efter de kostnader, Statswerket för tillwerkningen får widkännas, till följd af saltpeter-inlösningspriset nedsättning, äfwen kunnat småningom nedsätta krut-försäljningsprisen. Krut-tillwerkningen.

Indelta Arméen och Bewäringsmanskapet hafwa warit sammandragna till wapenöfningar, så widt tillgångarne det medgifwit. De hafwa jemwäl de sednare åren blifwit utsträckta till dem af Bewäringsmanskapet, som anmält sig att tjena till sjöß, så att äfwen deßa blifwit samlade till exercice till lands med den öfriga Bewäringen, der omständigheterna icke tillåtit deras öfning om bord på fartyg. Bewäringsanslagets knapphet har dock wållat, att denna anstalt icke kunnat widtagas utan genom inskränkning uti sjelfwa exercice-tiden. Wapenöfningar.

I öfwerensstämmelse med Indelta Arméens nya lönreglering hafwa nya aflönings-indelningswerk för de flesta Regementer blifwit i Råder fastställda; och kommer sådant jemwäl successivt att ske för de öfrige Regementerne, i den mån fullständiga förslag i detta afseende hinna utarbetas. Aflönings-indelnings-werk för Indelta Arméen.

Arméens accords- reglerings- och amorterings-wäsende har haft all möjlig framgång. Det är för Kongl. Maj:t en sann tillfredsställelse, att härigenom se Arméen efter hand befriad från en tung och ogenäm börda på samma gång som deß tjenstbarhet derigenom otwif- Arméens Accords-wäsende.

welaktigt blifwit befordrad. För det understöd Staten i detta afseende tillhandahållit, skördar den uti denna omständighet sin egen wedergällning.

Roterings-åtgärder.

Den af de bägge Statsmakterne beslutade jemkning af extra roteringen och indelning till ständigt knecktehåll af hittills oroterad, men ordinarie rotering underkastad jord, har fortgått, men i flera Län likwäl ännu icke hunnit till den fullbordan, att roteringswerken kunnat af Kongl. Maj:t sluteligen pröfwas. Dock har, så wäl för de Skånska som för wißa andra Län, extra roteringswerken blifwit sluteligen reglerade och fastställda. Längderne å den nya ordinarie roteringen komma att till Rikets Ständer öfwerlemnas, i den mån de hinna fullständigt afslutas. Jemkning af ständiga knektehållet i Skåne har, enligt Rikets Ständers wid sista Riksdag fattade beslut, blifwit i werket ställd, och kommer det härtill uprättade, nu under wederbörande Embetswerks handläggande warande, förslag att Rikets Ständer meddelas.

Ny Militiæ-Boställs-Ordning utfärdad.

Då de äldre Militiæ-Boställs-Författningarna i flere delar funnits för nuwarande tid olämplige och således erfordra förändring, har en ny Militiæ-Boställs-Ordning till afhjelpande af behofwet härutinnan blifwit fastställd.

Truppers underhåll under möten.

Till beredande af wana wid truppers underhåll under actift krig, har Kongl. Maj:t warit betänkt att införa ett truppernes underhållssätt under möten, i det närmaste lika med det som under krig iakttages. Föregående försök, som widare komma att fortsättas, hafwa i detta hänseende ägt rum, och lemnat tillfredsställande resultat, äfwen hwad beträffar besparing i underhållskostnaderne.

Ett

Ett nytt Salut-Reglemente har Kongl. Maj:t i Nåder fastställt och låtit utfärda, derwid besparing i kostnaden blifwit, jemte annat, jemwäl affedt. Nytt Salut-Reglemente.

Till beredande af ökade tillgångar för invalid-inrättningen har ett betydligt belopp af deß disponibla fond blifwit emot behörig säkerhet utlånt. Utlåning af Invalidhus-medel.

Flottan har blifwit underhållen och i mon af tillgångarne förkofrad. Ett gammalt bristfälligt linieskepp är alldeles ombygdt och förändradt till en kopparförhydd 46 Canon-Fregatt, kallad Götheborg; 84 Canon-Skeppet Stockholm är fullt förtimradt och kopparbeslagna Fregatten Desirée fullbordad; 40 Canon-Fregatten Eugenie, Corvetten Carlscrona, Skonerterne Activ och Puke äro alla fullt förtimrade. I stället för Ångfartyget Odin, som för Flottan gått förloradt, har Kongl. Maj:t anbefallt nybyggnad af ett större ångfartyg af 200 hästars kraft, som kommer att bestyckas, och är nära färdigbygdt. Twänne smärre ångfartyg, nödiga för communicationerna inom Stationerna, äro färdigbygda och med machiner försedda, nemligen ett wid Carlskrona och ett wid Stockholms Station. Deßutom äro 9 Canonslupar fullt förtimrade; kölar och spant resta till 3 dylika samt 12 stycken nya Canonjollar färdigbygda. Flottans nybyggnader och reparationer.

Nödiga lastdragare- och rodd-fartyg hafwa blifwit nybygda samt åtskilliga gamla och odugliga fartyg, dels slopade, dels försänkta uti sund till förekommande af fiendtlig insegling. För öfrigt hafwa skepp och fartyg i allmänhet blifwit efter behof mer och mindre reparerade, försedde med nya canoner i de äldres och odugliges ställe, samt till flottans förråder anskaffade projectiler, byggnads-materialier och andra förnödenheter.

Wid Carlskrona Station har stängsel-muren kring nya warfwet blifwit fullbordad; en byggnad upförd till Skeppsgoße-Casern med dertill hörande kokhus, samt ett nytt Corps de Garde wid nya dockan.

Wid Stockholms Station är den nya Handtwerks-Casernen fullbordad; ett Canon-skepps-skjul för 20 Canonslupar å Galérwarfwet grundlagdt och färdigbygdt, samt å Skeppsholmen ett Canonslups-skjul för 30 Canonslupar under byggnad. Ett Laboratorium för slagkrut-tillwerkningen har å Galér-warfwet blifwit fullbordadt, och med instrumentalier för tillwerkningen försedt. På samma local har ett beck-kokhus blifwit upfördt hwarjemte stängselmuren omkring Galérwarfwet blifwit fullbordad, samt grunden lagd, och upmurningen fortsatt till ett nytt wakthus å detta warf.

Alla fartygen wid Götheborgs Station äro i fullt complett stånd försatte.

Fyr- och båk-inrättningen.

Fyr- och båk-inrättningen har undergått wäsendtliga förbättringar. Så äro 2:ne nya fyrtorn af sprängd gråsten upförda, det ena på klippan Stor-Jungfrun utanför Staden Söderhamn, inrättadt till sluten stenkolsfyr, det andra på Söder Armen wid inloppet från Åland till Stockholms skärgård, försedt med kringgående spegeluplysning, eller blänkfyr. I stället för be bristfälliga tornen å Holmögaddar wid Norra Qwarken eller Djupsten uti Öregrunds grepen, äro nya, likaledes af sprängd gråsten, upförda, det förra inrättadt till täckt stenkolsfyr och det senare med stående spegelfyr. Wid Gefle inlopp äro 2:ne ledfyrar upförda, som komma att af Gefle stad underhållas, och på grim-skäret wid Calmar stad är äfwen en ledfyr inrättad, som af staden underhålles.

Förberedande åtgärder äro redan widtagna för att kunna upföra en fyr- och telegraf-inrättning å Utklippan utanför Carlscrona inlopp,

samt för en större lampfyrs och 2:ne ledfyrars byggnad wid Götheborgs inlopp. Landsorts fyrbåk är för Statens räkning inköpt och reparerad.

Större delen af Småländska kusten och hela den Öländska har blifwit upmätt, och chartor öfwer denna mätning förfärdigade. Likaledes har större delen af Blekinge kusten blifwit å nyo upmätt. Sjömätningar.

Linieskeppet Prins Oscar, Fregatten Götheborg och Skonerterne Falk och l'Aigle hafwa blifwit profseglade, och ändamålsenligheten af deßa fartygs construction derwid utrönt. Fregatten Josephine och Corvetten Najaden hafwa gjort sjöexpeditioner till Medelhafwet och Levanten; hwarförutan sistnämnde fartyg 2:ne år gjort 3:ne månaders sjöexpedition i Öster- och Nordsjön, samt är nu på expedition till Westindien. Corvetten Jarramas har gjort ett års expedition, hwarunder Medelhafwet äfwen blifwit besökt; Skonerten Experiment har några månader warit på expedition i Östersjön; hwarjemte med en Canonslup artilleri-försök blifwit år 1837 utförda, och med 1 Bataillon Canon-jollar hwardera åren 1835 och 1836 exercice i Stockholms skärgård, äfwensom hwarje år ett Chefsfartyg från Stockholms Station warit begagnadt till sjömätningar. Profseglingar och Sjöexpeditioner.

Städernes ordinarie båtsmanshåll har blifwit regleradt i öfwerensstämmelse med Rikets Ständers wid senaste Riksdag fattade beslut. Den länge öfwerklagade tunga de mindre städerne i Riket, jemförelsewis med de betydligare och större, i detta afseende hittills fått widkännas, är sålunda på ett för de förra tillfredsställande sätt jemkad, utan att de senare synas äga grundad anledning till klagan öfwer den tillökning i beswär, som för dem af denna reglering blifwit en följd. Med extra rotering af städernas privilegierade jord är i Reglering af städernas Båtsmanshåll.

orterna början gjord, enligt Kongl. Maj:ts derom till wederbörande Deß Befallningshafwande lemnade föreskrifter.

Reglemente för Styrelsen och ekonomien wid Flottan.

Ett nytt Reglemente för Styrelsen och ekonomien wid Flottans Stationer är af Kongl. Maj:t i Nåder fastställdt. Ändamålet dermed har warit att med bibehållande af nödig controll och säkerhet förenkla förwaltningen, hwarigenom ock minskning i den derför anstälda tjenstemanna personal kunnat åstadkommas, och en nödig tillökning i aflöningen den bibehållna personalen beredas, utan Statswerkets betungande med annars nödiga nya utgifter.

Statswerket.

Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition om Statswerkets tillstånd och behof, med dertill hörande bilagor och utredningar, lemnar en fullständig öfwersigt om de förmånliga förhållanden, som äga rum i alla deß grenar.

Oaktadt den förhöjning uti statsinkomsternas beräknade belopp, som wid sista Statsreglering antogs för så wäl de ordinarie som extra ordinarie inkomsterna, hafwa under den förflutna tiden betydliga öfwerskott erhållits, härrörande hufwudsakligen af tullupbördens större och årligen tillwäxande indrägtighet.

Deßa öfwerskott, wid sista Riksdag ej påräknade, hafwa icke allenast lemnat tillgång för bestridande af åtskilliga wanligen å desamma utgående utgifter, utan ock för Riksgälds-Contoret beredt en oförmodad inkomst af 1,515,013 R:dr 44 sk. 7 r:st, som under den sedan Riksdagen förflutna tiden blifwit ifrån Statswerket till Riksgälds-Contoret lefwererade, enligt afslutade Rikshufwudböcker för åren 1833 till och med 1837, och efter afdrag af en mindre betydlig brist 1836.

De till siffran ännu outredda öfwerskott, som utan twifwel upstå för åren 1838 och 1839, bilda en ytterligare odisponerad tillgång för allmänna utgifter.

Hwad särskildt beträffar Tullinkomsterne, hwilkas bruttobelopp wid sista Statsregleringen uptogs till 2,950,000 Riksdaler, så har detsamma utgjort:

för år 1836	3,185,636 R:dr	20 sk.	4 r:st.
„ „ 1837	3,605,305 —	36 —	3 —
„ „ 1838	3,987,174 —	— —	4 —

och kan beräknas för år 1839 till omkring R:dr 3,800,000.

Rikshufwudböckerna ådagalägga för öfrigt fortfarande det förhållande att, ehuru blott en del af statsinkomsterna under skatte-året upbäras och inflyta, statsutgifterna för samma år likwäl kunna, utan beswärliga och kostsamma anticipationer bestridas förmedelst reserverade behållningar från föregående år.

I afseende på upbörden af statsinkomsterne samt förenkling och fullkomnande af redowisningswerket, äro sedan sista Riksdag åtskilliga åtgärder af Kongl. Maj:t widtagne. Redowisningswerket.

Sålunda har Kongl. Maj:t, till ytterligare betryggande af räntetagares och räntegifwares ömsesidiga rätt, förordnat, att endast wäl ränsad och strid säd må såsom lefwererings-gild till Kronan och räntetagare anses; men att räntegifware deremot må äga att, wid lefwerering af riad eller torkad säd, tillgodonjuta ett afdrag af 4 lösa kappar på tunnan af 36 lösa kappar, hwilket förhållande äfwen skall iakttagas wid utlefwereringar af spanmål för Kronans räkning.

Jemlikt Rikets Ständers wid sista Riksdag giorda anhållan, har förnyad föreskrift blifwit meddelad om förslags uprättande till sådane formulärer för de förwaltande werkens räkenskaper, hwarigenom samma räkenskaper kunde bringas till enhet och öfwerensstämmelse med de för Riksbokslutet gällande grunder. Sedan detta, med ej obetydlig tid och möda förenade, arbete nu mera hunnit fullbordas, komma de uprättade förslagen, hwaröfwer Kongl. Maj:t inhemtat de förwaltande werkens yttranden, att ofördröjligen pröfwas, och nya räkenskaps-formulärer i anledning deraf till efterrättelse fastställas.

I anledning af Rikets Ständers wid sista Riksdag gjorda framställning angående framflyttning af tiden för kronoutskyldernas erläggande, för att bereda noggrannare kontroll å upbörden och lättnad wid skatternas utgörande, har Kongl. Maj:t, efter wederbörandes hörande, i Nåder förordnat, att för år 1837 och framgent den så kallade första upbördsstämman, som wanligen hållits i November månad för det löpande året, skall uphöra och sammanslås med andra upbördsstämman, hwilken hädanefter skall blifwa den enda och hållas på någon, med afseende på locala förhållanden och de skattskyldigas största beqwämlighet, bestämd tid inom Januari, Februari och Mars månader, eller i särskilta fall, sist inom April månads slut hwarje år.

I sammanhang härmed och då samtelige wederbörande witsordat det menliga inflytande på kronoutskyldernas ordentliga erläggande, som stämmoböternes tills widare på försök medgifna uphörande medfört, har Kongl. Maj:t pröfwat nödigt och lämpligt att ifrån och med 1838 återställa stämmoböterna till förut stadgadt belopp för alla dem, som underlåta att sjelfwa eller genom ombud sina Kronoutskylder i föreskrifwen tid och ordning inbetala.

Förra Magasinsfondens utredning har blifwit fortsatt. De hittills werkställda försäljningar af fondens tillhörigheter och indrifning af deß fordringar hafwa inbragt en sammanlagd summa af 1,220,400 Riksdaler eller 7,714 Riksdaler 8 sk. 4 rst. mera, än som i Stats-Contorets underdåniga berättelse af den 20 December 1833 förslagswis beräknades. Af de influtne medlen äro lefvererade till Rikets Ständers Riksgälds-Contor 1 million Riksdaler, och till Rikets Ständers Bank 177,213 Riksdaler 40 sk., utgörande återstoden ur förra Magasinsfondens behållning, som kommer att anwändas till upköp af spanmål för ytterligare district-Magasiner inom Jemtlands Län. Genom de, under flere på hwarandra följande år inträffade, mißgynnande skördar i åtskilliga delar af Riket, särdeles de norra orterne, har icke allenast återbetalningen af äldre undsättnings-skulder blifwit fördröjd, utan ock ytterligare omsorg erfordrats till afwärjande af brist och nöd. Då 1837 års gröda allmännare utföll ofördelaktigt, och disponibel tillgång saknades å det wid 1830 års Riksdag bewiljade spanmålscreditivet, fann Kongl. Maj:t nödwändigt att anlita det under 1834 års Riksdag anslagne fyllnads-creditiv å 400,000 R:dr, hwaraf likwäl omkring 300,000 R:dr blifwit återbetaldte, och kommer återstoden att af först inflytande undsättningsmedel godtgöras. Magasinswerket.

Wid undsättningars meddelande har Kongl. Maj:t, i möjligaste måtto, sökt undwika Statens directa inblandning i spanmålshandeln och utborgningarne till de behöfwande, för hwilka deßutom särskildta tillfällen till binäringar och arbets-förtjenst blifwit beredda.

I sistnämnde hänseende hafwa flera industri-grenar blifwit hägnade och upmuntrade i Rikets norra Landskap, der klimatets hårdhet och omwexlingar göra åkerbruket mera osäkert än i andra orter.

Wid sista Riksdag bewiljade Rikets Ständer, uppå derom af Kongl. Maj:t gjord framställning, inwånarne i Norrbottens och Westerbottens Län 1/3-dels eftergift af deras skulder till Staten efter 1830 till och med 1833 års mißwäxter, samt derjemte betydlig lättnad för betalningen af återstoden, med wilkor att inwånarne sjelfwe skulle medwerka till bildande af district-magasiner i öfwerensstämmelse med upgifne och af Rikets Ständer gillade grunder. Oaktadt deßa förmåner hafwa likwäl magasins-anläggningarne inom berörde Län icke på långt när blifwit fullbordade, hwilket till en del härrört af äfwen sedermera der inträffade mißwäxter, och mer än hälften af spanmålscreditivets undsättnings-fordringar återstår ännu i samma Län.

Enligt de af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer för deßa fordringars indrifwande antagne grunder få nödige klädes- och husgeråds-persedlar, åkerbruks-redskap, eller för jordbruket erforderliga kreatur eller fast egendom derwid ej tillgripas; och sannolikt är, att, utom de 180,390 R:dr 12 sk. 3 r:st, hwartill afskrifningen för Norrbottens och Westerbottens Län upgått, ett icke obetydligt belopp kommer att afkortas å de af 1830 års spanmåls-creditiv meddelade undsättningar, hwarigenom dock flere tusende personer blifwit räddade från nöd och undergång, samt bibehållne wid en för sig och det allmänna gagnande werksamhet.

Sedan Landtbruks-Academien, på Kongl. Maj:ts Nådiga befallning, inkommit med underdånigt utlåtande och förslag i afseende på sockne-magasiner i Riket, har samma förslag blifwit meddeladt Kongl. Maj:ts Befallningshafwande för att söka tillwägabringa dylika inrättningar på större skala och mera ändamålsenligt sätt, än hittills ägt rum.

Såsom

Såsom en nyttig föresyn för allmänheten och en för Statswerket nödig anstalt, har Kongl. Maj:t förordnat att den, genom Landtbruks-Academiens försorg wid Krono-bageriet i Stockholm upförda, tork-inrättning af nyare upfinning skall för Stats-werkets räkning öfwertagas. Å denna inrättning, som intager ett utrymme af endast 4 alnar i längd och bredd samt 7 alnar i höjd, kunna inom ett dygn 200 tunnor oriad säd torkas, så att säden blir wäl och jemt torr, utan att förlora sin fröbarhet. Afgången under torkningen har befunnits utgöra omkring 2/3 dels kappar i måttet och 1 ℔ i wigten på fast tunna oriad spanmål; och kostnaden för torkningen, deruti inberäknad åtgången af 1/10 dels tunna trädkol för hwarje fast tunna oriad spanmål, har upgått till 7 sk. 4 r:st. B:co för sådan tunna. För att befrämja ett allmännare bruk af sädes-torkning, och derigenom göra landtmannen mindre beroende af wäderleken under bergningstiden, har Kongl. Maj:t, enligt Landtbruks-Academiens tillstyrkande, bewiljat premier åt upfinnarne af särskilte inrättningar för torkning af så wäl otröskad som tröskad spanmål.

Sedan Kronan afsagt sig optionsrätten att in natura infordra deß behållne afrads- och Kronotionde spanmål, och erfarenheten under de sednare åren wisat, att mindre betydlige qvantiteter räntesäd blifwit till Kronans magasiner inlefvererade; så har omsorgen för Statswerkets egna spanmålsbehof för garnisonerne och andra föremål fordrat, att, oberoende af tillfälliga uphandlingar ofta till höga pris, äga ett större spanmålslager tillgängligt, hwarom tid efter annan särskilte Nådiga befallningar blifwit meddelade; och ett sådant lager af råg i hufwudstaden har, under loppet af sistlidet år, blifwit anskaffadt på förmånlige wilkor för Statswerket.

Postwerket. De fortsatta förbättringarne af post-communicationerne inom Riket, som Kongl. Maj:t warit i tillfälle att widtaga genom Rikets Ständers medgifwande, att öfwerskottet å postupbörden finge för sådant ändamål anwändas, hafwa werkat till större liflighet i brefwexlingen, och dermed förenad större inkomst.

Antalet af de från samtlige Post-contoren i Riket med posterne befordrade bref utgjorde, år 1834, 2,673,023; år 1838, 2,995,350 stycken: och upbörden, som för år 1834 upgick till 521,643 R:dr 4 sk. 7 r:st., och för 1828 till endast 381,964 R:dr 4 sk. 5 r:st., hade för år 1838 stigit till 573,351 R:dr 7 sk. 4 r:st. Sedan 1833, det första år, för hwilket stycketalet för bref war upgifwet, till 1838 har detsamma ökat sig med omkring 20 procent.

I öfwerensstämmelse med Rikets Ständers beslut wid sista Riksdag har jemkning i posttaxorne för inrikes brefwexlingen blifwit widtagen.

Rikets Ständers äfwen wid sista Riksdag gjorda framställningar, angående förhöjning i skjutslegan wid extra postföring och förändrade grunder för bestämmandet af ersättning till roterade posthemman, hafwa blifwit af Kongl. Maj:t gillade och i werket satte.

Till förekommande af mißbruk, utan att lägga hinder för den lättnad i brefwexlingen, som Ångfartyg, Diligencer och i wißa fall seglande fartyg kunna erbjuda, har Kongl. Maj:t meddelat särskilte föreskrifter om wilkoren och kontrollen wid brefs afsändande med nämnde lägenheter.

Flere åtgärder hafwa blifwit widtagne för att bereda skyndsammare post-communicationer så wäl med continenten som directe med Stora Britannien, och derigenom med länder utom Europa.

Posttaxorne för utrikes brefwexlingen hafwa blifwit lämpade efter omständigheterne och närwarande förhållanden.

De öfwerskott, postupbörden årligen lemnat efter afdrag af de såsom behållen statsinkomst uptagne 100,000 R:dr, hafwa beredt tillgångar icke allenast för post-communicationernes ytterligare förbättrande inom Riket och underhåll af en paket-post för allmän räkning, utan ock för ökadt understöd åt en af enskilda personer gjord diligence-inrättning, åsyftande ett försök att, genom bättre anstalter för resandes fortskaffande, afhjelpa de olägenheter, som åtfölja hållskjutsen. Samma öfwerskott hafwa derjemte gifwit utwägar dels att werkställa flere reparationer och nybygnader af ångfartyg för postwerkets räkning, dels ock att, på grund af en år 1836 upgjord plan till ett fullständigt Telegrafsystem, organisera och utwidga den af postmedlen förut underhållna telegraf-inrättningen, som är af nytta och wigt, så wäl för sjöfarten som i andra hänseenden.

Myntwerket, hwars machinerier blifwit ytterligare förbättrade och tillökte, har kunnat utan swårighet fullgöra den myntning af guld och silfwer, som kommit i fråga, men har förnämligast warit syßelsatt med utprägling af nytt kopparmynt efter den af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer wid sista Riksdag antagne grund. Myntwerket.

Pensioneringen å Civil-Statens Pensions-Caßa har under den förflutna tiden fortgått i öfwerensstämmelse med fastställde reglementen. Ehuru pensionernes antal naturligtwis ökat sig, har fonden likwäl wunnit sådan tillwäxt, att, då behållningen wid 1833 års slut gjorde 888,464 R:dr 41 sk. 8 r:st., densamma wid 1838 års utgång upgick till 1,239,545 R:dr 46 sk. 3 r:st. Civil-Statens Pensions-Caßa.

Den årliga utbetalningen af pensioner till så wäl afskedade civila embets- och tjenstemän, som enkor och barn, erfordrar nu omkring 76,000 R:dr Banco, hwaremot fondens inkomster, genom Statsanslag, räntor å utlånte medel och delägarnes bidrag, utgöra omkring 157,000

R:dr årligen, uti hwilken summa sistnämnde bidrag ingår med 29,500 R:dr om året.

Af Riket Ständers år 1835 församlade Revisorer framställdes fråga om pensions-beloppens förhöjning i de högre claßerna å Tjenstemanna Pensions fonden, i ändamål att förminska Statens åliggande att embets- och tjenstemän pensionera, men Civil-Statens år 1837 församlade fullmäktige, som öfwer omförmälde framställning sig utlåtit, hafwa, ehuru erkännande att det skulle wara med både delägarnes egen fördel och inrättningens ändamål öfwerensstämmande att pensionerna kunde förhöjas, dock ansett sig icke kunna medgifwa någon förhöjning i de enligt 1832 års reglemente fastställde pensions-belopp, enär inrättningens tillgångar ej blefwe tillräcklige till bestridande af en ökad pensionering, samt enär ej på förhand lät beräkna sig i hwad mon förhöjda pensioner jemwäl kunde föranleda till ökadt antal pensionairer. Med hänsigt till inrättningens bestånd är äfwen tjenstemanna pensionernas förhöjning för det närwarande så mycket betänkligare, som den progressiva tillökningen af pensionerne å enskilda Enke- och Pupill-fonden wisat sig så betydlig, att redan hos Civil-Statens ofwanbemälde fullmäktige fråga upstått om behofwet af Enke-fondens framtida förstärkning.

Banken. Myntbestämningens bestånd har blifwit pröfwadt och uthållit profwet på det fullkomligaste sätt. 1837 års swaga skörd gjorde införskrifning af utländsk spanmål nödwändig, så att, under loppet af nämnde år och 1838, nära 450,000 tunnor inkommo. Detta owanliga behof af utländsk säd, det största som ägt rum sedan 1826 års mißwäxt, inträffade samtidigt med minskad affättning och lägre pris å Rikets förnämsta export-artiklar, i följd af rubbade handels- och credit-förhållanden i andra länder. Under deßa mißgynnande omständigheter utgick omkring

1 million Riksdaler Specie af Bankens metalliska fond, men wexelkursen höll sig i allmänhet wid pari. Största delen af det 1838 utförda belopp i Specie har, redan under sistlidet år, till Banken åter ingått. Deß metalliska fond wid 1839 års slut swarar emot något öfwer hälften af deß i werkligt omlopp warande sedlar, och kan när som helst ökas, i fall en utwidgning af bankens rörelse skulle göra sådant af nöden. Emedlertid äger Banken en sedan sista Riksdag accumulerad behållning af omkring 3,300,000 R:dr, hwarigenom en ungefärligen motswarande minskning i utlöpande sedelstocken upkommit.

Privat-banker.

På den säkra grundwal, som myntbestämningen lemnat, hafwa Hypotheks-Föreningar och Privat-banker kunnat upföras och utwidgas. Skånska Hypotheks-Föreningen och Bruks-Societetens Hypotheks-Caßa upfylla sina föremål, den sednare i större skala. Flera privatbanker hafwa under de sednare åren blifwit af Kongl. Maj:t octroyerade med tillämpning af de wid sista Riksdag utaf Rikets Ständer framställde grunder, åsyftande att i möjligaste måtto bereda säkerhet emot kreditrörelsens mißbruk. Privat-bankernes sedlar hafwa, efter afdrag af deras kaßa-behållningar i Rikets gångbara mynt, ungefärligen upfyllt det rum i allmänna rörelsen, som minskningen af Banco-sedelstocken lemnat, men hwilken sednare det wore nyttigt att åter föröka i förhållande till åkerbrukets och näringarnes behof.

Sparbanker.

Flere Spar-banker hafwa så wäl i städer, som på landet blifwit inrättade, och denna utwäg till förwaring och förräntande af tillfälliga öfwerskott begagnas allt mer och mer af de samhälls-klaßer, för hwilka den egentligen är afsedd. I Stockholms Sparbank har under 10 års tid insättarnes antal fördubblats. Det utgjorde wid 1838 års slut 8,231, som tillsammans ägde i Sparbanken innestående

748,458 R:dr 19 sk., eller öfwer hufwud omkring 90 R:dr B:co för hwar 10:de person af hufwudstadens folkmängd.

Kongl. Maj:t omfattar detta tillfälle att uttrycka Sin enskilda erkänsla för de Swenska medborgare af alla claßer, hwilka först underställde Kongl. Maj:t planen för dylika inrättningar. Flere af deßa män äro redan hädangångne, men denna gärd åt sanningen tillhör deras minne.

Näringarna. Åt jordbruket och näringarne har Kongl. Maj:t lemnat allt det understöd, som de för ändamålet disponible tillgångar funnits medgifwa.

Till större delen uptaget af äldre fortfarande anwisningar, förnämligast för afwittringar, ref- och skattläggningar samt skiftes- och utflyttnings-kostnader, har anslaget å 9:de Hufwud-Titeln, ehuru wid sista Riksdag förhöjdt för då bestämda föremål, endast i mindre mån lemnat tillgång för understödjande af nya företag eller inrättningar. Genom anslagssummornes fördelning på flere år hafwa likwäl åtgärderne i sistberörde hänseende någon gång kunnat utsträckas till föremål af större omfattning.

Sålunda hafwa under de sednare åren anslag blifwit bewiljade för Chalmerska Slöjdeskolan i Götheborg, hwarom Rikets Ständer wid sista Riksdag gjorde serskild underdånig framställning;
För anställande af försök med Storfiske efter förbättrad method, under wilkor, åsyftande att derom sprida en allmännare kännedom ibland fiskeri-idkare uti Bohusländska skärgården;
För en numera fullbordad hamnbyggnad i Halmstad;
För sänkning af sjön Åsnen i Kronobergs Län, samt
Till premier för uppfinningar af ändamålsenliga inrättningar för torkning af otröskad och tröskad säd, m. m.

Höganäs Stenkols-grufwa, som erhållit understöd af allmänna medel, har bedrifwits för uppfordring af både stenkol och eldfast lera. Höganäs.

Anstalterne för Ull-Culturens befrämjande hafwa fortfarande blifwit med all nit och werksamhet handhafde. De hafwa i sin mon bidragit till ytterligare utweckling af denna näringsgren, hwarwid erfarenheten ådagalagt att de inom Riket fortplantade får af finare racer bibehållit ullens qualitet oförändrad och att quantiteterne af inhemsk ull kunna snart betydligen ökas, så framt tillfällen till förmånlig afsättning ej saknas. Kongl. Maj:t, som funnit ett af hindren för en lifligare ullhandel bestå i de betungande wilkor, hwarmed den nu medgifna beläningen af Swensk ull warit förenad, är i Nåder betänkt att härom till Rikets Ständer wid denna Riksdag göra serskild Nådig framställning. Fårskötseln m. m.

Kronans Stam-Schäferier hafwa blifwit sorgfälligt widmakthållne och äfwen utwidgade dels genom införskrifning för allmän räkning af så kallade Southdowns får, dels genom anwändande af årligen aflemnade race-djur från de äldre schäferierne.

Anstalterne för de enskilde schäferiernes wård och förbättring genom tillsyn af en i fårskötseln kunnig person, äfwensom för bildandet af skicklige fårherdar, hafwa blifwit fortsatte.

Den med Ullmagasinet i Norrköping förenade ullsorterings-anstalt har blifwit utwidgad och i sednare tider mera än förut begagnad.

Om fabrikerna och manufacturerna lemna de af Commerce-Collegium för hwarje år afgifna och genom trycket allmänheten meddelade berättelser tillfredsställande upplysningar. Fabriker och Manufacturer.

Under den sedan sista Riksdag förflutna tiden har wärdet å tillwerkningarne wid de egentliga fabrikerne, som år 1834 utgjorde

11,288,324 R:dr, efter samma grunder beräknadt stigit till 13,090,089 R:dr.

Uti flere grenar af fabrikerne hafwa nya och förbättrade machinerier blifwit införde, äfwensom flere nya werkstäder för machiners förfärdigande äro anlagde.

Twänne tillwerkningar af större omfattning, papper och bomullsgarn, lemna bewis, att fabriker kunna inom Riket trifwas och förkofra sig äfwen under medgifwen täflan med andra länders tillwerkningar af samma slag.

Inhemska tillwerkningen af papper, som år 1828 utgjorde 93,160 ris och år 1834: 178,846 ris, har för 1838 stigit till 217,960 ris och lemnat tillgång för export.

Tillwerkningen af bomullsgarn wid de inhemska spinnerierna, som, under den tid utländskt bomullsgarn af wißa sorter war till införsel förbjudet, ej öfwersteg emellan 60,000 à 100,000 ℔ årligen, men som, efter detta förbuds upphäfwande, år 1834 hade stigit till 328,074 ℔, har år 1838 ytterligare ökats till 970,010 ℔; och under denna tillwäxt har införseln af utländskt bomullsgarn, färgadt och ofärgadt, som år 1824 utgjorde 307,014 ℔ och år 1834: 829,059 ℔, uppgått till 1,174,500 ℔ år 1837, och till 967,757 ℔ år 1838.

Tillwerkningen af wäfnader, såsom hussljöd, särdeles ibland allmogen i Elfsborgs Län, har fortfarande tilltagit, så att summan af derifrån till andra orter, efter föregången stämpling, förpaßade bomulls- linne- och ylle-wäfnader, som år 1830 utgjorde 2,897,795 alnar och 1834: 4,098,422 alnar, år 1838 uppgått till 5,628,350 alnar.

Technologiska Institutet. Underwisningen wid Technologiska Institutet har fortfarande warit begagnad af så stort antal elever, som utrymmet medgifwit;

och

och flere af dem hafwa, efter längre eller kortare läro-tid, i näringarne funnit nyttig werksamhet.

Likaledes har den i Götheborg genom enskild frikostighet grundlagda, och med årligt anslag af allmänna medel understödda, så kallade Chalmerska Slöjdeskolan, hwilken nu mera blifwit med ett af Kongl. Maj:t fastställdt Reglemente försedd, kommit i full werksamhet för sitt ändamål.

Allmänna arbeten, Canaler m. m.

Då Rikets Ständer wid sista Riksdag förklarade sig, i följd af bristande tillgångar, icke kunna bifalla Kongl. Maj:ts framställning om ökadt anslag för lättade watten-communicationer och andra arbeten af allmän nytta, hwartill endast 50,000 R:dr årligen blefwo fortfarande anwiste; så hafwa dispositionerne å detta anslag måst inskränkas till de angelägnaste af redan påbörjade eller tillämnade företag, ehuru icke utan saknad för åtskilliga locala intereßen.

Efter erhållen del af Rikets Ständers i berörde afseende fattade beslut, ansåg Kongl. Maj:t lämpligast att låta, för anslagets anwändande under alla åren ifrån och med 1835 till och med 1839, upgöra en allmän plan, hwilken sedermera blott i wißa delar undergått jemkning. I öfwerensstämmelse härmed, och under iakttagande af de af Rikets Ständer wid anslaget fästade wilkor, hafwa följande arbeten blifwit deraf understödda, nemligen:

Säffle Canal och Slußanläggning;
Carlstads hamn, Canal- och Slußanläggning;
Jönköpings hamnbygnad;

Upmuddringar i Köpings å, i Stång-ån, i Enköpings å, samt wid Almar Stäk;

Dragwägs anläggning wid Skoghall.

Hwarjemte mindre summor blifwit anwända, dels till underhåll och fullbordan af särskilda äldre anläggningar, dels till kostnader wid undersökningar om nya communications-leder.

Ombyggnad af Trollhätte-Canal och Slußar.

Redan innan sista Riksdag woro förberedande åtgärder af Kongl. Maj:t widtagne för att söka bringa Trollhätte Canal och slußar till lika dimensioner med Götha Canal, och Rikets Ständer inkommo under Riksdagen med särskild framställning i ämnet, hwarwid Rikets Ständer, som funnit föremålet af stort nationelt intereße i afseende på befrämjandet af Sweriges handel och sjöfart, föreslogo att det bidrag dertill, som Kongl. Maj:t pröfwade wara af allmänna medel erforderligt, måtte å Handels- och Sjöfarts-fonden anwisas. Sedan förra Trollhätte Canal-Bolag förklarat sig icke kunna öfwertaga ombygnads-arbetet, men deremot wilja emot lösen afstå sin ägande-rätt till det gamla Canal- och Sluß-Werket, samt den genom Kongl. Kungörelsen af den 9 December 1836 öpnade subscription till ett nytt bolag fruktlöst aflupit, blef år 1837 ett bolag bildadt, som, emot de förmåner Kongl. Maj:ts för detsamma utfärdade Nådiga privilegium innehåller, åtagit sig att, efter inlösen af gamla Trollhätte Canal och Sluß-Werk, utföra ombygnaden efter den af Kongl. Maj:t gillade plan.

Arbetet har under åren 1838 och 1839 blifwit med den werksamhet och framgång bedrifwet, att ombyggnadens fullbordan kan förwäntas inom den i arbetsplanen beräknade tid; och wäsendtlige lättnader för farten emellan Wenern och Hafwet hafwa redan wunnits genom de werkställde arbeten i Carlsgraf och å Götha Elf, som utgöra delar af det hela.

Götha Canal äfwensom de öfrige Canalerne hafwa blifwit behörigen underhållne. En wigtig ibland dem, Strömsholms Canal, har befunnits så bristfällig, att skyndsamma åtgärder för deß ombyggnad blifwa af nöden.

Rikets handel och sjöfart hafwa wunnit tillwäxt och förkofran under en, med jemna men warsamma steg fortsatt, öfwergång till ett friare handelssystem. Handeln och Sjöfarten.

Flere större fartyg af förbättrad construction hafwa under de sednare åren blifwit bygda och, i följd af de förmåner, som i reciprocitets-wäg Swenska flaggan på utrikes orter åtnjutit, funnit i fraktfart en lönande syßelsättning.

Då af de 4,912 fartyg om 182,920 läster, som år 1838 anwändes i exporten ifrån Swerige, och utgjorde omkring 26,000 läster mera än för 10 år tillbaka, 1,777 fartyg om 93,473 läster woro så wäl främmande som förnämligast Norrska fartyg, hwarmed största delen af wåra trädwaror utföras; så synes deraf att ett widsträckt fält ännu återstår för inhemska skeppsbyggerierna.

Då Kongl. Maj:t inhemtat, att flere för fartygs byggnad och utrustning erforderliga artiklar, dels ej till enahanda fullkomlighet och pris som i andra länder, dels ej utan omgång och swårighet, kunde inom Riket erhållas, samt att införsel af deßa artiklar hufwudsakligen befunnes antingen förbjuden, eller, i motsatt fall, belagd med så hög tull, att deras anskaffande från utrikes ort wore med öfwerdrifwen kostnad förenadt, har Kongl. Maj:t, för att undanrödja deßa hinder för sjöfartens förkofran och underlätta skeppsbyggeriet, ansett lämpligt och nödigt att uphäfwa införsels-förbuden, och bestämma eller skäligen nedsätta tullumgälderna å dylika skeppsförnödenheter, dock under akt-

gifwande på inhemska tillwerkares rätt att njuta skydd mot utländske medtäflare.

Wärdet af utförda waror ifrån Swerige beräknades, år 1834, till . . . . . R:dr 15,882,264:
år 1838, till . . . . . „ 22,152,928:

Wärdet af införda waror från främmande orter beräknades, år 1834, till . . . . . R:dr 14,526,542
år 1838, till . . . . . „ 19,498,926.

Sjöfarten, inrikes orter emellan, har äfwen warit i tilltagande. Förpaßade fartyg och båtar, som år 1838 från inrikes orter ankommit endast till stapelstäderne och derifrån afgått till inrikes orter, utgjorde 13,361 stycken om tillsammans 231,154 läster.

En större lisighet uti gemenskapen inrikes orter emellan har blifwit beredd genom en i flere riktningar utwidgad ångbåtsfart, som årligen tillwäxer. Antalet af enskildta ångfartyg, som år 1836 war 24, hade år 1838 stigit till 42 om tillsammans 1,580½ hästars kraft.

En särskild Comité har blifwit af Kongl. Maj:t i Nåder förordnad för att undersöka alla de förhållanden, som kunna anses lägga hinder i wägen för en större utweckling af Sweriges handel och sjöfart, samt att i underdånighet upgifwa förslag till deras afhjelpande. Denna Comité har redan inkommit med underdåniga framställningar i wißa delar af föremålen för deß arbeten; och Kongl. Maj:t har af deßa framställningar lemnat wederbörande werk och authoriteter del, med befallning att, i anledning deraf, afgifwa underdåniga utlåtanden.

Derjemte hafwa, uppå underdånig hemställan af Directionen för det i Stockholm inrättade Sjömanna-Sällskap, wiße Comitterade blifwit utsedde, med updrag dels att granska en, genom Sjömanna-Sällskapets föranstaltande utarbetad, fullständig lärokurs i Sjömanna-

yrket, dels att, så fort ske kan, upgöra förslag till Navigations-Skolor i Riket äfwensom till föreskrifter angående examina för Navigations-lärare, samt för befäl och under-befäl wid Handels-flottan, hwilka förslag sedermera böra öfwerlemnas till nyßnämnde allmänna Comité för Handels-sjöfarten.

I sammanhang med den efter sista Riksdag år 1835 utfärdade Tulltaxa, blefwo föreskrifterne rörande tullbewakning och tullbehandling öfwersedde, och nya författningar i deßa ämnen under loppet af samma år utfärdade. Tulltaxa och Tullförfattningar.

Deßa författningar, hwarigenom flere lättnader för handeln bereddes och undersöknings-rätten efter olofligen införda waror med särskildta försigtighetsmått begränsades, komma att undergå ytterligare granskning och omarbetning i sammanhang med den förnyade Tulltaxa, som efter denna Riksdag blir utfärdad.

I likhet med hwad till sista Riksdag ägde rum, har Kongl. Maj:t låtit genom en i Nåder förordnad Comité utarbeta förslag till en sådan taxa. Detta förslag, grundadt på en fullständig och slutlig tillämpning af det sedan år 1826 följda Tullsystem, skall till Rikets Ständer blifwa öfwerlemnadt.

Ändamålsenligheten af berörde system ådagalägges bäst genom tull-uppbördens ständiga tillwext.

Brutto-uppbörden, som före 1826 icke uppgick till 2 millioner Riksdaler, har, oaktadt de under tiden skedda betydliga nedsättningar i så wäl utförsels-tullen som införsels-tullen å flere wäsendtliga artiklar, år 1838 utgjort 3,987,174 R:dr 4 r:st. Exempelwis må nämnas att förtullade qwantiteten kaffe, som innan 1825 wid en tull-afgift af 3 sk. Hamburger B:co eller 8 sk. Bancosedlar per ℔, utgjorde i medeltal endast 1,410,000 ℔, om året, efter medeltal för 1837

och 1838 wid 3 sk. Bancosedlar i tull, stigit till något öfwer 4 millioner Rd för hwartdera året.

Denna tillwext, äfwensom tillökt förtullning och förbrukning af årskilliga andra utländska waror, wittna på en gång om förbättrad tullbewakning och om ökadt wälstånd hos maßan af förbrukare.

Fir tull å utländsk spanmål.

De af Rikets Ständer wid sista Riksdag, under fem år, bestämda tull-afgifter å utländsk spanmål blefwo af Kongl. Maj:t oförändrade bibehållne till deß de, efter 1837 års allmännare mißwäxt, måste nedsättas. Kongl. Maj:t will i detta wigtiga ämne till Rikets Ständer göra en Nådig framställning; och Kongl. Maj:t har för afsigt, att då med dem öfwerenskomma om en till nästa Riksmöte bestående lagstiftning, som wißerligen likmätigt Grundlagen beror af Kongl. Maj:ts ensamma afgörande, men som till sina följder, ware sig gagneliga eller menliga, synes kunna wara af natur att påkalla de båda Statsmagternes gemensamma deltagande i beslutet.

Handels- och Sjöfarts-fonden.

Redan år 1835 hade afgiften till handels- och sjöfarts-fonden upphört för utgående waror, och ifrån och med år 1836 blifwit med förenklad beräkning för inkommande waror i allmänhet bestämd till 10 procent af införsels-tullen. Handels- och Sjöfarts-fondens inkomst har tillwäxt i sammanhang med tull-uppbördens stigande, och då derjemte besparingar i utgifterne för fredswerket med Barbaresk-staterne fortfarande ägt rum, hafwa fondens tillgångar beredt utwäg icke allenast för sjö-expeditioner till handelns skyddande, utan ock för särskildta anslag af allmän nytta, såsom till ombyggnad af Slußen i Stockholm, till utwidgande af Trollhätte-Canal och Slußar m. m.

Stapelstädernes Tolag m. m.

Sedan förberedande undersökningar ägt rum för tillwägabringande af en ändamålsenlig reglering af Stapel-Städernas Tolag

och andra der utgående afgifter af handeln och sjöfarten, har ett nytt förslag i detta ämne blifwit af Commerce-Collegium framställdt, åsyftande att, utan förminskning i de inkomster, hwarom Stapel-städerna äro försäkrade, och hwaraf de för bestridande af sina utgifter kunna fortfarande wara i behof, afhjelpa den betydliga skiljaktighet, som för det närwarande äger rum emellan handels- och sjöfarts-afgifterne i olika städer, ett förhållande som icke allenast måste wara hinderligt för handelsrörelsens utweckling i allmänhet, utan äfwen i wäsendtlig mon förswårar beräkningarne wid utfärdandet af hwarje ny Tull-Tarif. Detta förslag, som hufwudsakligen hwilar derpå att Stapelstäderne skulle, i utbyte mot directa inkomster af handeln och sjöfarten m. m., erhålla motswarande anslagssummor af Staten, som derföre skulle beredas ersättning genom en lämplig förhöjning i tullafgifterne, har nu blifwit meddeladt Stapel-städerne för uplysnings erhållande bland annat om beloppet af de ersättnings-summor, hwilka i omförmälda hänseende kommer att erfordras; Och blir Kongl. Maj:t, efter inhemtande af deßa jemte öfriga i och för frågans fullständiga utredning nödiga upgifter och yttranden, i tillfälle att pröfwa om och i hwad mon det nya förslaget må kunna bringas till werkställighet. Genom denna åtgärd böra skiljaktiga locala intereßen härutinnan upphöra, och hwarje medborgares fördel sammansmälta med det stora fosterländska samhällets, af hwilket han skyddas.

Oberoende af denna jemförelsewis wigtigare och mera omfattande fråga, har, under loppet af år 1838, en allmän reglering af de, i Sjöstäderne af handeln och sjöfarten utgående, afgifter blifwit i Nåder fastställd, hwarwid föreskrifter tillika blifwit meddelade i afseende på anwändandet af berörde afgifter och controller derwid.

Lysekihls och Rödesunds köpingar.

Enligt Rikets Ständers wid sista Riksdag gjorda underdåniga framställning, har anläggning af en Köping wid Lysekihl i Göthe-borgs och Bohus Län blifwit af Kongl. Maj:t bifallen; hwarförutan åtgärder likaledes blifwit widtagne för anläggande af en Köping wid Rödesund nära Carlsborgs fästning.

Låne-understöd åt staden Wexiö.

Efter den större eldswåda, som år 1838 öfwergick staden Wexiö, har ett låne-understöd till stadens återupbyggande blifwit bewiljadt på willkor, hufwudsakligen öfwerensstämmande med dem, som för det wid sista Riksdag Staden Wenersborg tilldelade lån af enahanda beskaffenhet äro fastställde.

Kongl. Maj:t gör sig förwißad att Rikets Ständer äfwen nu skola förena sina bemödanden med Kongl. Maj:ts till befrämjande af Fäderneslandets gagn och bästa. Datum ut Supra.

CARL JOHAN.

ALB. IHRE.

STOCKHOLM, 1840.
Tryckt hos P. A. Norstedt & Söner, Kongl. Boktryckare.

N:o 1.

Ank. till Exp.-Utsk. den 17 Maj 1840, kl. 11 f. m.

KONGL. MAJ:TS

Nådiga Svar, i anledning af åtskilliga utaf Rikets Ständer, vid innevarande Riksdag, antagne Grundlags-förändringar; Gifvet Stockholms Slott å Riks-Salen den 16 *Maji* 1840.

Välborne, Ädle och Välbördige, Ärevördige, Vördige, Vällärde, Äreborne, Förståndige, Välaktade, Hedervärde och Redlige Gode Herrar och Svenske Män!

Uti underdånig Skrifvelse af den 4 sistlidne Mars, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, hos mig anmält, det J, efter förehafd pröfning af de vid sistförflutne Riksdag hos Constitutions-Utskottet väckte och till afgörande vid innevarande Riksmöte lagligen beredda förslag till ändringar i Rikets Grundlagar, i hvad dessa förslag åsyfta en ändamålsenligare organisation af Stats-Rådet, samt angifva de grundlags-förändringar, som blifva en följd af Hof-Canzlers-befattningens upphörande, sammanstämmande hafven gillat och antagit nämnde förslag, jemlikt hvilka §§. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 24, 26, 28, 32, 34, 35, 38, 42, 2:dra mom., 43, 99, 106, 107, 1:sta mom., Regerings-Formen, §§. 27 2:dra mom., 29 2:dra mom. 2:dra & 3:dje puncterne, 36 1:sta mom., 41 och 42 Riksdags-Ordningen skulle erhålla den i förrberörde Eder underdåniga skrifvelse uppgifna ordalydelse, samt i Tryckfrihets-Förordningen öfverallt borttagas ordet Hof-Canzleren, och i dess ställe insättas "Justitiæ-Stats-Ministern." Och hafven J anhållit om Mitt Nådiga bifall till ifrågavarande förändringar för att, sedan de såmedelst vunnit full kraft af Lag, i vanlig ordning varda kungjorde.

Jag har med nöje funnit, att Rikets Ständer, efter 25 års förlopp, insett värdet och gillat en del af den Proposition, Konung Carl XIII aflat vid Riksdagen i Örebro, den 7 Augusti 1812, rörande Regerings-ärendenas organisation. Sex Stats-Ministrar, Fem Stats-Råd och Hof-Canzleren blef-

vo deri föreslagne att utgöra Styrelsen. Hvarje Stats-Minister skulle vara Chef för ett Departement och, då han af laga förfall hindrades, företrädas af ett Stats-Råd.

Efter inhemtande af mitt Stats-Råds underdåniga tankar, har Jag gillat och antagit de af Eder, Gode Herrar och Svenske Män, nu föreslagne förändringar i §§. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 24, 26, 28, 32, 34, 35, 38, 42, 2:dra mom., 43, 99, 106, 107, 1:sta mom., Regerings-Formen, §§. 27, 2:dra mom., 29, 2,dra mom., 2:dra och 3:dje puncterne, 36, 1:sta mom., 41 och 42 Riksdags-Ordningen; äfvensom i Tryckfrihets-Förordningen, der ordet "Hof-Canzleren" öfverallt borttages och i dess ställe insättes "Justitiæ-Stats-Ministern." Genom dessa grundlags-förändringar blifva Departements-Cheferne, då de tala i Konungens namn, likasom Konungen talar i Nationens, ansvarige för verkställandet af de påbud och förordningar, hvilka af dem contrasigneras. En sålunda förbättrad ordning skall medföra ökad verksamhet vid målens behandling, och, i förening dermed, en oafbruten vaksamhet öfver deras jemna gång. Regeringens egen, ofta hämmad af Stats-machinens invecklade sammansättning, skall blifva mera fri, och Regenten skall ega den tillfredsställelse, Han har rätt att förvänta af Lagarnes och de deraf härflytande Författningars skyndsamma verkställighet.

Hvad serskildt beträffar det föreslagna tillägget i 43 §. Regerings-Formen, har Jag så mycket heldre dertill lemnat Mitt Nådiga bifall, som Jag deri finner ett förnyadt bevis af Edra tänkesätt för min Käralskelige Herr Son, Hans Kongl. Höghet Kronprinsen och de andra Prinsarne af Mitt Kongl. Hus, samt en ytterligare bekräftelse af 3 §. i Rikets Ständers beslut vid 1823 års Riksdag.

Jag har anbefallt de begge Stats-Ministrarne att för deras Departement uppsätta nödige Instructioner, tydliga, enkla, och till alla delar i verkställigheten lättfattliga. Hvarje Stats-Råd med Departement skall erhålla samma befallning.

Den närmare fördelningen af ärendena Departementen emellan är, likmätigt nya ordalydelsen af Regerings-Formens 6:te §., af mig bestämd genom en serskild, med Grundlagarne i allmänhet och med Regerings-Formens 4 §. öfverenstämmande, stadga, hvilken skall utfärdas och offentligen kungöras.

Då, genom de af Mig och Rikets Ständer nu antagne och gillade grundlags-förändringar, benämningarne "Hof-Canzler" och "Stats-Secretare" upphöra, och således äfven böra utgå ur 7:de §. af den, till bestämmande af de, genom föreningen emellan Sverige och Norrige uppkomna constitutionella, förhållanden i Stockholm den 6 Augusti och i Christiania den 31 Juli 1815 beslutade Riks-act, har jag ansett nödigt att, så väl till Eder, Gode Herrar och Svenske Män, som äfven till Norriges Rikes nästkommande Storthing öfverlemna en Nådig Proposition i berörde afseende, för tillvägabringandet af en noggrann likstämmighet emellan Sveriges Grundlagar och Riks-actens föreskrifter, hvarjemte Jag emedlertid, och intilldess ofvananförde benämningar på grundlagsenlig väg kunna i Riks-acten förändras, skall förordna om nödige åtgärder för iagttagande af hvad Riksactens 7 §. stadgar.

Jag förblifver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, med all Kongl. Nåd och ynnest välbevågen.

CARL JOHAN.

N:o 2.

Ank. till Exp.-Utsk. den 1 Juni 1841, kl. 12 middagen.

KONGL. MAJ:TS

Nådiga Svar, i anledning af åtskilliga utaf Rikets Ständer, vid innevarande Riksdag, antagne Grundlagsförändringar; Gifvet Stockholms Slott å Riksalen den 27 Maj 1841.

Välborne, Ädle och Välbördige, Ärevördige, Vördige och Vällärde,
Äreborne, Förståndige och Välaktade, Hedervärde och Redlige,
Gode Herrar och Svenske Män!

Genom underdånig Skrifvelse af den 29 April sistlidet år, hafven J, gode Herrar och Svenske Män, till vinnande af Mitt bifall, anmält åt-

skillige, från nästförflutne Riksdag hvilande samt vid innevarande Riksmöte af Eder antagne, förslag till ändringar i Rikets Grundlagar, i afseende å hvilka förslag Jag, efter inhemtande af Mitt Stats-Råds underdåniga tankar deröfver, stadnat i följande beslut:

Jag har gillat och antagit de af Eder föreslagna förändringar:

uti 60 §. 1 och 2 perioderne af Regerings-Formen; uti 13 §. 2:dra momentet, 1:sta perioden, 16 §. 1:sta perioden, 17 §. 2:dra momentet, 18 §. 1:sta perioden och 49 §. 3:dje momentet af Riksdags-Ordningen; samt uti 1:sta §. 9:de och 12:te momenten, 3 §. 12:te momentet, 4 §. 3:dje momentet, 1:sta perioden, och 4 §. 4:de momentet 1:sta perioden af Tryckfrihets-Förordningen.

Hvad deremot angår den af Eder, gode Herrar och Svenske Män, föreslagna förändring af 61 §. Regerings-Formen, så, enär Jag ansett det icke böra såsom grundsats godkännas, att ny reglering af Bevillningen må vidtaga när som helst under årets lopp, hvaraf mycken oreda skulle uppstå vid liqviderne, ej mindre emellan uppbördsmännen och de skattskyldige, än ock emellan de förre och Stats-Contoiret, har Jag, med afseende å angelägenheten att en sådan oreda förebygga, funnit Mig hindrad att bifalla detta förslag.

I afseende på det af Eder föreslagna tillägg till Regerings-Formens 72 §. förekommer: att, då Jag, på Rikets Ständers underdåniga anhållan, meddelade stadfästelse å Lagen af den 1 Mars 1830, trodde Jag, att den derigenom skedda bestämning af myntvärdet skulle förlika de stridiga intressena, samt för långliga tider betrygga dessa, för ej mindre producenter, än consumenter. Jag borde ej underlåta att, under fredens lugn, begagna tillfället, för att hejda de financiella oredornas förstörande verkningar; och detta syftemål har fullkomligen lyckats, emedan Stats-Bankens financer nu befinnas i en lyckligare ställning, än man ens vågade hoppas. Men känslan af rättvisa måste småningom återföra till de arithmetiska beräkningar, från hvilka ingen nation någonsin kan aflägsna sig, utan fara för de vådliga tilldragelser, som föranledas deraf, att allmänheten saknar utväg att tillfredsställa sina behof. Ett finance-system kan icke ordnas, utan på egande-rättens orubbliga grundval. Ett sådant system är beroende af mer eller mindre gynnsamma tidsomständigheter. Det är på en gång Lagstiftningens verk och underkastadt inflytelsen af de lyckliga eller olyckliga skiften, som höja eller sänka nationerna, och hvilka äfven

Sverige fått erfara. Jag finner Mig, på grund häraf, böra bibehålla nämnde § oförändrad, samt vägrar således Mitt bifall till det af Eder uti samma §. nu föreslagna tillägg.

Efter granskning och öfvervägande af Edert förslag till ändring af 15 §. 1:sta mom. Riksdags-Ordningen, har Jag trott Mig finna, att denna förändring skulle utesluta kronobönderne från rättigheten, att välja och blifva valde till Riksdagsmän. Utsträckningen af en sådan rättighet till personer af allmogen, som ega säteri eller rå- och rörshemman, vill Jag icke förvägra, om antaglig redaction af berörde §. i grundlagsenlig ordning från Rikets Ständer kommer att framläggas; men Jag vill åt Bonde-Ståndet förvara dess inflytande oförminskadt, och åt kronobönderne bevara den representationsrätt, som de egt alltifrån uppkomsten af fyra Riks-Stånd, intilldess, genom Konungens och de fyra Ståndens enhälliga beslut, Ståndsinrättningen kan komma att efterträdas af ett annat system och ett annat valsätt. Jag förnyar Min försäkran derom, att Jag är långt ifrån att vilja vägra Mitt bifall till hvad Jag finner nyttigt för nationen nu och framgent; men Jag anser här pligten bjuda att åt en hvar bevara de rättigheter, som Grundlagarne helgat. Det var kronobönderne, som, gemensamt med skattebönderne, åt frälsehemmans-egare beredde valrätt och valbarhet; och Jag anser de tvänne förstnämnde classerne, såsom utgörande den egentliga stammen för Bonde-Ståndet, ega ett ostridigt anspråk på fullt åtnjutande af deras rätt. Då Jag den 5 November 1810 besvor Grundlagarne, yttrade Jag till Bonde-Ståndet följande: "Och J, redlige Danne-"män af Bonde-Ståndet! Jag har öfverallt hört berömmas de egenskaper, "som utmärka Eder. Jag ser med liflig sinnesrörelse det synnerliga vär-"de, fäderneslandet Eder egnar. De förtjena ock denna gärd de Män, "hvilka annars skiftevis nära Staten och utgöra dess värn. Fortfaren att, genom "Eder idoghet och genom utöfningen af christeliga dygder, hedra det nyt-"tiga och aktningsvärdiga Stånd, till hvilket J hören. Eder Konung va-"kar som en far öfver Edra rättigheter. Hans Maj:t skall tillåta Mig, att "dela Dess ömma omvårdnad för Eder." Dessa åsigter, och den öfvertygelse, Jag fattat, att, derest Bonde-Ståndets nu egande andel i representationen förringades, skulle ånyo kunna uppstå den borgerliga tvedrägt, som qväfdes genom danandet af detta Riks-Stånd, hvilket räddat Sverige från utländskt förtryck, anser Jag utgöra giltiga skäl för vägran att antaga ifrågavarande förändring af Riksdags-Ordningens 15 §.; och i följd deraf kommer jemväl den föreslagna ändringen af 22 §. att förfalla.

Beträffande de i ett sammanhang föreslagna förändringarne i 1 §. 6:te och 8:de momenten af Tryckfrihets-Förordningen, så anser Jag det gjorda uteslutandet af en period i förra momentet icke utgöra någon verklig förbättring af ifrågavarande Lag, som är en bland de vigtigaste för hvarje land, der hvars och ens personlighet skall njuta tillbörligt skydd. Den offentlige mannen har pligter att uppfylla, och får icke åsidosätta, hvad Lagen stadgar. Uti det fall, hvarom här är fråga, är det en frivillig handling, att meddela vittnes-intyg. Af dessa skäl finner Jag Mig nu icke böra lemna bifall till förslaget, men skulle med nöje se, om framdeles förändringar i Grundlagen eller en blifvande ny Brottmåls-lag kunde i berörde hänseende komma att förlika rättvisans fordringar och enskildes anspråk.

Jag förblifver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen.

CARL JOHAN.

C. Törnebladh.

N:o 3.

Ank. till Exp. Utsk. den 19 Juni 1841, kl. 11 f. m.

KONGL. MAJ:TS

Nådiga Svar, i anledning af åtskilliga utaf Rikets Ständer, vid innevarande Riksdag, antagne Lagförändringar; Gifvet å Stockholms Slott å Rikssalen den 10 Juli 1841.

Välborne, Ädle och Välbördige, Ärevördige, Vördige och Vällärde,
Äreborne, Förståndige och Välaktade, Hedervärde och Redlige,
Gode Herrar och Svenske Män!

Till vinnande af Mitt Nådiga bifall, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, under loppet af innevarande Riksdag, tid efter annan, an-

mält Edra fattade Beslut uti Lagfrågor; och har Jag, efter Högsta Domstolens och Stats-Rådets hörande, deröfver i Nåder gillat och antaget de af Eder, genom följande underdåniga skrifvelser, öfverlemnade förslag, nemligen:

1:o Genom skrifvelse den 3 Juni sistlidet år derom, att, med ändring af Kongl. Förordningen den 16 Juli 1776, angående straff å dem, som försåtligen öfverfalla husbondefolk, må stadgas: "Då enskilde tjenare, landtbönder eller torpare, hvilka med arbete eller dagsverken betjena, sätta sig för husbonden eller matmodren i försåt, ehvar det helst är, att dem skada göra till lif eller lem, och sarga dem, eller slå blånad eller blodvite, skola sådane straffas med 32 par spö, 24 par ris, eller 24 dagars fängelse vid vatten och bröd, samt derjemte arbeta å Fästning Två eller flera år, efter brottets beskaffenhet."

2:o Genom skrifvelse den 13 Juni sistlidet år derom, att Kongl. Brefvet den 3 Juni 1752, angående tillåtelse för Hof-Rätterna att i dråpmål döma till lottkastning, då ej utrönas kan, hvilken af flere uti dråp delaktige varit den dödes baneman, måtte förklaras hafva upphört att vara gällande.

3:o Genom skrifvelse den 29 Juli sistlidet år om meddelande af den föreskrift, att husesyner å Prestebohl må verkställas af Häradshöfding med biträde af Två Nämndemän, eller flere, högst half Nämnd, allt eftersom Syneförrättaren för Synens vidlyftighet nödigt pröfvar.

4:o Genom skrifvelse den 9 sistlidne September om utfärdandet af en Författning, hvarigenom förordnas: "Den, som uppsåtligen, af ondska eller öfverdåd, slår in annans fenster, skall plikta från 6 R:dr 32 sk. till Tretton R:dr 16 sk., efter omständigheterna, ändå att icke någon deraf får skada. Sker det mera af okynne än ondska, vare bot Tre R:dr sexton sk.

5:o Genom skrifvelse den 29 sistlidne Juli derom:

a) att en Författning måtte utfärdas af följande innehåll: "Äro efter Lag, eller serskilde Författningar, böter ådömde, i stället för hvilka, vid bristande tillgång hos den sakfällda, kroppsplikt, enligt 5 Cap. Straff-Balken, stadgas bör, då må icke spö eller ris ådömas, utan skall i sådana fall, kroppsplikten alltid utsättas till fängelse vid vatten och bröd, efter de grunder, 4 §. i nyss åberopade Capitel innehåller; dock är härigenom icke någon ändring gjord i hvad 11 puncten af Kongl. Förklaringen den 23

Mars 1807 föreskrifver, angående uträkning och förvandling af olika bestraffningar till ett slags straff;"

b) att, med ändring af 1:sta mom. 40 Cap. 6 §. Missgernings-Balken, genom allmän Kungörelse måtte stadgas: "Hvar som bryter sig in i något rum eller hus till att stjäla, än dock han alls intet finner, eller tager, skall straffas första gången med nio par spö eller sju par ris, eller deremot svarande fängelse vid vatten och bröd;"

c) att en Kungörelse måtte utfärdas, hvarigenom Kongl. Förordningen den 9 December 1756, angående straff för innehafvande af dyrk, m. m., sålunda ändras, att af de deruti utsatte två-straffbestämmelser af nio par spö för man och sju par ris för qvinna, eller deremot svarande fängelse vid vatten och bröd, endast sistnämnde bestraffning, eller tolf dagars fängelse vid vatten och bröd, får tillämpas, då brottet första gången förölvas;" och

d) att, med ändring af Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807 samt Kongl. Förordningen den 21 Januari 1773 och Kongl. Brefvet den 26 October 1790, så vidt derigenom är stadgad ovilkorlig bestraffning af spö eller ris, dels för tillgrepp ur ficka, dels ock för mjölkning af annans ko, får eller get ute på marken, genom en utfärdande Författning måtte föreskrifvas, att, då någon af dessa förbrytelser första resan begås, fängelsestraff vid vatten och bröd, motsvarande det i nämnde Författningar för hvarje fall utsatta spö- eller ris-straff, alltid skall ådömas.

6:o Genom Skrifvelse den 22 sistlidne Augusti, angående utfärdande af en Författning derom, att den i Lagen utsatta skärpning af dödsstraff, medelst högra handens afhuggande, samt den döda kroppens styckning och utsättande på stegel eller förbränning, afskaffas.

7:o Genom Skrifvelse den 9 sistlidne September, derom, att 32 §. 17 Cap. Rättegångs-Balken, sådan denna §. lyder i Kongl. Förordningen den 20 Januari 1779, må erhålla följande tillägg: "Genom hvad sålunda blifvit stadgadt, vare målsegande dock ej betaget att söka det skadestånd, hvartill han eljest kan vara berättigad."

8:o Genom Skrifvelse den 23 sistlidne September, derom, att 5 Cap. 4 §. Straff-Balken ändras på följande sätt: "Fängelse vid vatten och bröd räknas således att, mot fyra dagar svara böter eller penningevärde till och

med

med Tio daler; och att sedermera, med tillökning i straffet af en dag i sender under de näst derpå följande åtta dagarna, eller till och med tolf dagars fängelse, mot hvarje dag svara fyra daler; under de andra åtta dagarne eller till och med tjugu dagars fängelse, mot hvarje dag fem daler, samt under de tredje och sista åtta dagarna, eller till och med tjuguåtta dagars fängelse, mot hvarje dag sex daler. Ej bör någon dömas till fängelse vid vatten och bröd på längre tid än en månad, eller tjuguåtta dagar, och ej mindre tid än fyra dagar."

9:o Genom Skrifvelse den 9 sistlidne September, om stadgande att: "då böter för sådan stöld, som enligt Lag ligger i två-böte, emot annan tjufnad, skola till fängelse vid vatten och bröd förvandlas, stöldens enkla värde först bör fördubblas och det sålunda uppkommande dubbla beloppet tjena till grund för fängelsetidens bestämmande, på sätt i 5 Cap. 4 §. Straff-Balken stadgadt är."

10:o Genom Skrifvelse den 10 sistlidne October derom, att, med ändring af hvad Kongl. Förordningen den 13 Juni 1800 innehåller derom, att de för försummelse att inom rätter tid taga uppbud i Förordningen stadgade böter, motsvarande värdet af det stämplade papper, hvarmed köpebrefvet förses bör, äro socknens fattiges ensak, i stället må förordnas, det samma böter skola fördelas till tvåskiftes emellan åklagaren och socknens fattige.

11:o Genom Skrifvelse den 18 sistlidne November derom, att 1:sta Mom. af 68 §. i Concurs-Lagen den 12 Mars 1830 må erhålla följande förändrade lydelse: "Kronans Ombudsman i orten och alla kända inländska Borgenärer skola om stämningen serskildt underrättas."

12:o Genom Skrifvelse den 8 sistlidne December.

a) Om utfärdandet af en Författning, hvarigenom, med upphäfvande af alla, angående Stockstraff utfärdade föreskrifter, förordnas, att sådant straff icke vidare skall ega rum, och att dels i det fall då böter, i brist af tillgång hos den sakfällde, bordt dertill förvandlas, samma böter skola, på sätt Lag och Författningar i allmänhet innehålla, med fängelse aftjenas, dels ock i den händelse att främmande Religions-förvandt bordt undergå Stockstraff i stället för uppenbar Kyrkoplikt, underrättelse från Predikstolen i Kyrkan, vid hvilken Stockstraffet skolat verkställas, bör meddelas om den felandes namn och brottets beskaffenhet; och

b) att en Kungörelse må utfärdas, hvarigenom 20 Cap. 11 §. Missgernings-Balken upphäfves, samt 64 §. 1 Mom. af Kongl. Förordningen om skogarne i Riket den 1 Augusti 1805 erhåller följande förändrade lydelse:

"Hugger någon neder eller med vilja förderfvar annans till prydnad, eller hägn planterade träd, eller ock annan skogs-plantering, den skall, utom skade-ersättning efter mätis manna ordom samt de böter, hvartill han, antingen efter serskildta laga kraftvunna vites-förbud eller för åverkan å fruktbärande träd kan hafva sig skyldig gjort, straffas med böter, beräknade för hvarje träd till 6 R:dr 32 sk. eller med fängelse vid vatten och bröd efter omständigheterna; och kommer, i händelse böter ådömas, men tillgång till dem saknas, deras fulla belopp att, enligt Lag, förvandlas."

13:o Genom Skrifvelse den 27 sistlidne Januari om utfärdande af en Författning, hvarigenom såsom ett undantag från Lagens föreskrifter i 2 Cap. 1 och 2 §§. Utsöknings-Balken, stadgas som följer: I utsökningsmål der fråga är om fordrings-anspråk, som härleder sig från inrop af varor på offentlig auction och är grundadt på ordentligen fördt auctions-protocoll, äge Konungens Befallningshafvande makt förständiga vederbörande Under-Executor, att, i händelse gäldenären då sökandens påstående, enligt hvad i 2 Cap. 1 §. Utsöknings-Balken säges, varder honom delgifvit, icke bestrider riktigheten af krafvet, eller deremot något invänder, uttaga beloppet jemte af Konungens Befallningshafvande bestämd ränta och kostnadsersättning, samt sökanden detta tillhanda hålla. Dock att utmätning, enligt så beskaffadt beslut, ej må verkställas, innan utmätnings-förrättaren tagit skriftligt bevis, det gäldenär emot krafvet ej gör invändning, antingen af gäldenären sjelf, eller, derest han ej är skrifkunnig, eller ej vill beviset meddela, af två ojäfvige män; äfvensom ett sådant behandlingssätt icke i något fall och således ej, eller i den händelse, att gäldenär emot krafvet gör invändning och målet för thy kommer att fortgå på sätt eljest är i allmänhet föreskrifvit, må för gäldenär medföra någon ökad kostnad utöfver den, som skolat uppstå, derest ofvanberörde utmätnings-resolution icke varit gifven."

14:o Genom Skrifvelse den 30 sistlidne Januari, hvaruti J., jemte anmälan, det J funnit Eder hindrade att antaga Min aflåtna Nådiga Proposition om förändrade stadganden, rörande bysättning, anhållit om Min Nådiga stadfästelse af det förslag, som J för Eder del antagit och hvilket skiljer sig från Min Proposition endast derutinnan, dels att uti inledning-

gen åberopas 1, 3, 4 och 12 §§. af 8 Cap. Utsöknings-Balken, i stället att Propositionen väl åberopade nämnde Cap., men icke uppräknade vissa §§. deraf, dels ock att 2 §. af den ifrågavarande Författningen skulle erhålla en till redactionen något förändrad lydelse.

15:o Genom Skrifvelse den 6 sistlidne Februari, derom, att det i Kongl. Förordningen den 8 December 1756, angående minderårigas Giftermål, för allmogen medgifna undantag från allmänna Lagens stadgande i 6 §. 1 Cap. Giftermåls-Balken må varda upphäfvet.

16:o Genom skrifvelse den 1 sistlidne Mars om meddelande af de föreskrifter: att Rikets Ständers Bank och Riksgälds-Contoir må, hädanefter som hittills, hafva sitt forum i Svea Hof-Rätt, då annan till Banken eller Riksgälds-Contoiret kärar, och att följagtligen, när någon söker belöning för upptäckt af sedlars efterapning, förfalskning eller utprångling, frågan derom äfven i samma Hof-Rätt skall upptagas; men att deremot Bankens och Riksgälds-Contoirets egna käromål, likasom brottmål, de der röra Banken eller RiksgäldsContoiret, utan att likväl innefatta åtal emot någon af dessa Verks tjenstemän eller betjente i och för tjenste-utöfning, skola behandlas och afgöras vid de Domstolar, till hvilka sådane mål, efter Lag, höra; och att, hvad om pröfning af Rikets Ständers Banks och Riksgälds-Contoirs fordrings-anspråk i Concurs-mål serskildt finnes föreskrifvet, kommer att till all vidare kraft och verkan upphöra.

17:o Genom Skrifvelse den 20 sistlidne Mars, om utfärdande af en Författning, hvarigenom förklaras, att stadgandet i 23 §. af Kongl. Resolutionen på Ridderskapets och Adelns besvär den 29 November 1680 derom, att Hof-Rätterne borde upptaga de tvister och saker, som å Riddarhusets vägnar lagligen söktes, så väl vid skuldens infordrande som eljest, icke eger tillämpning i fråga om mål, uti hvilka, å Riddarhusets vägnar, till annan käres, utan att dylika mål komma att upptagas och behandlas i den ordning, Lagen eller gällande Författningar, med afseende på hvarje saks beskaffenhet, i allmänhet förmå.

18:o Genom Skrifvelse den 1 och 29 sistl. Mars, *dels* om utfärdande af en förklaring af det innehåll: "Att det uti 88 §. af Concurs-Lagen den 12 Mars 1830 meddeldte stadgande, enligt hvilket intecknings-egare, som ej erhållit serskildt underrättelse om offentlig stämning i concours, skall hafva sin rätt förvarad, der han ej försutit tiden till inteckningens förnyande,

rätteligen bör sålunda förstås och tillämpas, att intecknings-rätten, uti der nämnda fall, skall anses på enahanda sätt förvarad, ehvad den intecknade fordran är grundad å handling eller förskrifning, som blifvit till viss man utgifven, eller å handling eller förskrifning, som blifvit till innehafvaren eller till viss man eller ordres ställd;" *dels* ock att, derest den sålunda föreslagna förklaringen bifölls, genom serskild Kungörelse måtte stadgas, att hitintills meddeldte föreskrifter derom, att 3:dje uppbudet å inköpt fast egendom, som blifvit intecknad för skuld till Rikets Ständers Bank, eller till vissa andra Allmänna Verk eller Inrättningar, eller enskildta Bolag, ej finge meddelas förr, än köparen upptedt bevis, att han sitt köp derstädes anmält, och i öfrigt fullgjort, hvad i sammanhang dermed kunnat vara påbudet, till all kraft och verkan upphäfves.

19:o Genom Skrifvelse den 18 sistlidne Februari, angående vederbörande Domares förständigande derom, att, sedan Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807, 15 puncten, i allmänhet upphäft de serskildta protectorialer, hvilka förut tid efter annan blifvit meddelade, och hvilka utsatte svårare straff och ansvar, än som med Lagens allmänna grunder instämde, Kongl. Förordningen den 7 October 1805, ehvad den stadgar förhöjdt ansvar för dem, som öfverfalla Militairer, Embets- och Tjenstemän, upphört att vara gällande; och

20:o Genom Skrifvelse den 26 sistlidne Maj om ny Ansvarighets-Lag för Rikets Ständers Fullmägtige i Riksgälds-Contoiret, och om uteslutande af 2 §. från Ansvarighets-Lagen för Rikets Ständers Fullmägtige i Banken.

Hvad åter angår öfrige utaf Eder i underdånighet öfverlemnade Lagförslag, har Jag, efter Högste Domstolens och Stats-Rådets hörande, stannat i nedannämnde beslut.

Genom underdånig Skrifvelse den 1 Juli nästlidet år, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, anmärkt såsom ofullkomlighet i nuvarande Rättegångs-ordning vid Härads-Rätt, att svarande part egde tillfälle att, utan annat äfventyr än böter till ringa belopp, genom sin frånvaro på den vid Tingets början utsatte dag för inställelse, uppehålla målet till Tingets slut och jemväl förorsaka uppskof till annat Ting; hvarföre, och då J

jemväl ansett billighet och rättvisa fordra, att, i fall målets beskaffenhet medgifver detsammas afgörande tredskovis å första Tinget, böter för uteblifvandet icke varda svaranden ådömde, J föreslagit utfärdande af en Forfattning, hvarigenom, med afseende på föreskrifterna i 12 Cap. 2 och 3 §§. Rättegångs-Balken, blefve förklaradt.

1:o Att då uti mål, som vid Härads-Rätt anhängigt är, svarande part vid första Ting, utan anmäldt lagligt förfall, uteblifver på den dag, som Häradshöfding, jemlikt Kongl. Resolutionerne på allmogens besvär den 17 September 1723 och den 16 Mars 1739, vid Tingets början för målets företagande utsatt, och hvarom serskild underrättelse bör, genom anslag å Rättens dörr, meddelas, Rätten äger att genast handlägga målet, och dermed förfara på enahanda sätt, som nu stadgadt är för den händelse att svaranden icke innan Tingets slut tillstädeskommer; och

2:o Att i mål, som vid första Härads-Ting afgöres, utan att svaranden tillstädes kommit, böter för uteblifvande från samma Ting icke må svaranden ådömas:"

Vid öfvervägande af detta förslag har Jag funnit den öfverensstämmelse, som bör äga rum emellan kärandens och svarandens rättegångsförmoner, ej vara i förslaget till fyllest iagttagen, enär der stadgas påföljd af talans förlust för svaranden, derest han utan laga förfall uteblefve å den dag, hvartill Rätten utsatt målet, men icke finnes bestämd något motsvarande äfventyr för Kärandens försummelse att å samma dag tillstädeskomma; äfvensom förslaget är så uppställdt, att deraf kunde föranledas tvekan, huruvida böter för uppropsförsummelse finge ådömas eller icke i de mål, som vid första Ting afgjordes. På grund häraf, och enär genom antagande af förslaget någon väsendtlig fördel desto mindre kunde anses vunnen, som, ehuru bland motiven anföres, att Härrads-Rätten borde kunna, å den för målets företagande bestämda dag, i händelse målet så fordrade, stadga verksam påföljd för svarandens inställelse på annan dag under samma Ting, hvilket ock vore en nyttig och behöflig utveckling af den i förslaget följde grundsats, ett sådant förfarande likväl icke finnes vara i den föreslagna Lagtexten medgifvet, har jag ansett Mig ej böra till detta förslag lemna bifall.

Af Eder, Gode Herrar och Svenske Män, är uti underdånig skrifvelse den 29 sistlidne Juli, anmäldt, det J, med föranledande af derom

väckt motion, förnyade Edert, genom underdånig skrifvelse den 17 November 1834, gjorde förslag till följande stadgande: "Att part skall vara berättigad att, från Rådstufvu-Rätt, så snart samma Rätt, genom Dom eller Utslag, antingen hufvudsakligen pröfvat der anhängigt mål, eller annorledes skiljt detsamma ifrån sig, men uti Concursmål ej förr än Domen vunnit laga kraft; från Hof-Rätt eller annan Öfver-Rätt, sedan uti derstädes anhängigt mål Dom eller Utslag af omförmäldte beskaffenhet fallit och laga kraft derå kommit; samt från Justitiæ-Revisionen uti derstädes bevakadt och afgjordt mål, äfvensom från Executions-säte i ärende, som der varit anhängigt, kostnadsfritt återfå de af samma part ingifne Protocoll, Utslag och andra Handlingar af sådan beskaffenhet att hufvudskrift dertill hos vederbörande Embetsmyndighet finnes att tillgå, ankommande på vederbörande Domstol eller Executor att pröfva, huruvida andra handlingar, än de nu omförmäldte måga, uppå partens begäran, honom återställas eller icke, samt, i förra fallet, huruvida återlemnande må ske mot bevittnad afskrift eller derförutan."

Jag åberopar, i anledning häraf, de grunder för afslag å enahanda framställning, hvilka vid förra Riksdagen i Mitt Nådiga svar tillkännagåfvos, och finner icke något skäl anfördt, som kunde föranleda frånträdande af Mitt då fattade beslut. För öfrigt må det ankomma på de Lagfarne Män, hvilka få sig anförtrodd den slutliga beredning af förslaget till Ny Civil-Lag, att vidare utreda olägenheterna eller fördelarne af den ifrågavarande förändringen.

Enär Lagens stadgande i 4 Cap. 4 §. Utsöknings-Balken, som innehåller, att om förskrifning är ställd å viss man, och gäldenären deri gifvit lof att låta den komma i annans hand, den, som förskrifningen i händer hafver, skall njuta full utmätning, varit underkastad olika tolkning af Domstolarne i frågan, huruvida ett, till viss man eller ordres uthändigadt skuldebref, för att vara utmätningsgildt i annans än den visse personens hand, måste vara försedt med den sistnämndes öfverlåtelse, eller om det derförutan kan vara uti innehafvarens hand gällande, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, hvilka ansett förra tolkningen öfverensstämma med Lagens rätta mening, genom underdånig skrifvelse den 29 sistlidne Juli, föreslagit att berörde §. må, i enlighet härmed, förtydligas, samt i sådant afseende, erhålla följande förändrade lydelse:" är förskrifning ställd att betalas till innehafvaren; njute han full utmätning, som den i händer hafver. Finnes för-

skrifning, ställd å någon viss man, och har gäldenären deri gifvit lof att komma i annans hand; vare Lag samma, derest behörig öfverlåtelse finnes å förskrifningen tecknad. J dessa fall må borgenär söka gäldenär ehvår han finnes."

Jag anser med nuvarande lydelse af 4 Cap. 4 §. Utsöknings-Balken och öfrige detta ämne rörande stadganden icke öfverensstämmande: att den, som i god tro innehar till viss man ställd förskrifning, deri gäldenär gifvit lof att låta den komma i annans hand, skulle kunna äfventyra sin betalningsrätt derföre, att öfverlåtelse icke finnes å förskrifningen tecknad, eller emedan innehafvaren icke förmådde styrka, det öfverlåtelsen vore gjord af behörig person. Det ifrågavarande tillägget till nämnde §. anser Jag således ingalunda böra, på sätt J begärt, i form af Lagförklaring godkännas, och Jag finner mig alltså böra härtill vägra Mitt bifall.

Uti underdånig Skrifvelse den 9 sistlidne September hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, anfört, huruledes för annans våldförande och stympning på flere sätt, såvida ej lif spilles, svårare påföljd icke ägde rum, än den i 34 Cap. Missgernings-Balken bestämda penningebot, högst utgörande 30 daler Silfvermynt för såramål och 50 daler Silfvermynt i lytesbot, äfensom att i 35 Cap. 1 §. berörde Balk endast stadgas 10 daler Silfvermynt böter för den, som tillfogar annan köttsår, då benlösning eller afhugg ej sker, jemte det, enligt 24 Cap. 8 §. samma Balk och Kongl. Brefvet den 20 September 1786, 20 dalers Silfvermynt böter skola ådömas den som, oträngd, af vredesmode dragit knif eller svärd, spänt bössa eller rest annat vapen, ehvad skada skett eller ej; och att J funnit behofvet påkalla skärpning af dessa straff, samt derför för Eder del beslutat:

1:o Att en Författning bör utfärdas, hvarigenom Kongl. Brefvet den 20 September 1786 upphäfves och 24 Capitlet 8 §. Missgernings-Balken ändras på följande sätt: "Drager någon, oträngd, af vredesmod, knif eller svärd, spänner bössa eller reser annat vapen åt annan, stinger, hugger, slår eller skjuter åt honom, och råkar det annan, så att han får der död af; gånge derom, som om annat vilja dråp. Tillfogar man någon dervid lyte, sår eller blånad, ansvare derför efter lag och böter särskildt för begagnandet af lifsfarligt vapen från 20 till 40 daler, till tvåskiftes emellan Konungen och häradet eller staden; sker ej skada, vare ändå till samma böter förfallen."

2:o Att 1, 2 och 3 §§. af 34 Capitlet Missgernings-Balken till sin lydelse sålunda förändras.

1 §.

"Hugger man annan i ansigte eller hals eller hugger af eller förderfvar näsa, öra, hand, arm eller fot, eller slår ut öga, så att han deraf lyte får; böte i lytesbot 50 daler, och straffas för såramålet med 12 dagars fängelse vid vatten och bröd. Varda flera lemmar än en afhuggna eller förderfvade, skall den brottslige böta lytesbot för hvardera, och straffas för såramål med 20 dagars fängelse vid vatten och bröd. Lytesbot njute målseganden enskildt."

2 §.

"Hugger man af annan tummelfinger, fot, framom vrest eller häl; böte 30 daler för lytet, och straffas med 8 dagars fängelse vid vatten och bröd för såramålet. Hugger man af det som näst är till tummelfinger; böte 20 daler för lytet och straffes med enahanda fängelse för såramålet. Afhugges någondera af de andra fingren, vare lytesboten 15 daler och straffet för såramålet 4 dagars fängelse vid vatten och bröd. Tå å fot vare så gild i såramål, som finger å hand, och halft mindre i lytesbot."

3 §.

"Slår man någon, så att ben bräckes eller lossas i hufvud, arm, lår eller ben, och kommer ej afhugg i; eller stinger man någon genom lif eller lem; straffes med 8 dagars fängelse vid vatten och bröd; kommer der lyte i, böte hälften mot afhugg."

Lika med Eder inser Jag behofvet af skärpning uti hittills gällande straffbestämmelser, så väl för användande emot annan af lifsfarligt vapen, som ock för tillfogande af svårare kroppsskador. Emot Edert nu afgifne förslag, har likväl funnits att anmärka, ibland annat: att den föreslagna 8 §. i 24 Capitlet Missgernings-Balken, är så uppställd, att stadgandet om särskildt ansvar för användande af vapen, väl egde tillämpning för de fall, att skada träffade annan person än den, hvilken förbrytaren åsyftat, eller ock att någon skada icke skett, men deremot; efter ordalydelsen, kunde

anses

anses ej innefatta den händelse, att förbrytaren skadade samma person, emot hvilken anfallet var rigtadt; att då, i följd af urbota ansvars utsättande, i stället för såramålsböter, i 34 Capitlet 1 §. kommit att uteslutas det derstädes nu befintliga stadgande, att nämnde böter skola sist uttagas, borde, enär föreskrift ändock är behöflig om lytesbotens allmänna förmonsrätt framför andra tillhopa dermed ådömde böter, sådan föreskrift på annat ställe i Lagen införas, eller ock serskildt meddelas, hvarom likväl någon framställning nu icke skett; att, med afvikande från den, såväl i nuvarande Lag följda, som af Eder i 1 §. af förslaget iagttagna grundsats, att ansvaret för den brottslige ökas, om flera lemmar än en afhuggas, förslaget i 2 §. icke innehåller någon skärpning i ansvaret för den händelse, att flera fingrar eller tår blefve afhuggna, och att ehuru Lagen bjuder i 37 Capitlet Missgernings-Balken, att öfvermage, som gör fullsår, skall böta halft mindre, än den, som myndig är, så i lyte som såramål, och i 38 Capitlet samma Balk, att hvar som i såramål något gör med våda, skall böta så för såramål, som för lyte hälften eller fjerdung mindre än för viljagerning, efter thy vådan är till, samt dessa 2:ne Capitel således hänföra sig till andra lagrum, samt deribland till de ifrågavarande 1, 2 och 3 §§. i 34 Capitlet, hvaraf följer, att den föreslagna förändringen af dessa §§ påkallar annan lydelse af 37 och 38 Capitlen, något förslag derom icke är afgifvet, äfvensom anledning till härmed likartade anmärkningar emot förslaget förekomma med hänseende till andra lagrum. På grund häraf, och då Jag är öfvertygad att den nya Criminal-lagen skall afhjelpa de brister, som, hvad detta ämne angår, i nu gällande Lagstiftning förefinnes; föranlåtes Jag att till Edert berörde förslag vägra Mitt bifall.

Med erkännande deraf, att enskild egande-rätt, ehuru helgad den bör vara, måste vika för det allmänna bästas fordringar, dock under sådane vilkor, att något lidande deraf för den enskilde ej må uppstå, hafven J Gode Herrar och Svenske Man, genom underdånig skrifvelse den 23 sistlidne September, anmält, det J, för Eder del, beslutat utfärdande af en Författning, hvarigenom, med upphäfvande af de ej mindre i 25 Cap. 1 §. Byggninga-Balken, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 19 Februari 1824, än ock uti Kongl. Kungörelsen den 9 Mars samma år, i afseende på väganläggningar gifne föreskrifter, stadgas sålunda:

"Enskild eganderätt vike för det allmänna bästa, der Konungen pröfvar nödigt, att jord eller lägenhet, som enskild man tillhörer, begagnas

skall, vare sig till Rikets försvar, till allmän väg eller bro, till torg eller gata i Stad, till uttappning eller sänkning af sjö, till strömrensning, farled, eller annan vattenledning, till allmän byggnad eller till dylikt allmänt behof, i alla dessa fall vare egaren pligtig att afstå, hvad af hans egendom för ändamålet fordras emot ersättning. Denna ersättning må i penningar mätas, efter hvad jord eller lägenhet af samma slag och godhet i orten högst gäller. Uppkommer tvist om ersättningens belopp, stämme då Kronan eller den menighet, som för allmän nytta afsöndringen äskar, egaren till vederbörlig Domstol att taga del i sättandet af en Compromiss-Rätt, för att värdet af jorden eller lägenheten utröna och bestämma, samt tillika sig utlåta, om och i hvad mon den jord eller lägenhet, som afstås, bör vidkännas andel i grundskatten å den egendom, från hvilken afsöndringen sker. Blifver part å inställelsedagen från Domstolen förfallolöst ute, eller undandrager han sig att Ledamöter i Compromiss-Rätten utse, välje då Domstolen i hans ställe Gode Män. Compromiss-Rätten skall utgöras af Domstolens Ordförande samt af Sex Gode Män, som ojäfvige finnas, deraf parterne, å hvar sida, ega utse Tre. Denna Compromiss-Rätt sammanträde, efter Domarens kallelse, å utsatt dag, då alla till frågan hörande handlingar böra till Rätten aflemnas. Compromiss-Rätten ege, om så nödigt pröfvas, anställa syn å jorden eller lägenheten, samt mundtligen höra parterne, för att vinna fullständig underrättelse i saken. Sedan skride Compromiss-Rätten, utan dröjsmål, till frågans afgörande. Yppas dervid olika meningar, men förena sig fem af Rättens Ledamöter i samma mening, gälle då den för Compromiss-Rättens beslut. Kunna ej Fem om beslutet ense blifva, åligge det parterne att hvar för sig ytterligare välja tre Gode Män, att i pröfningen deltaga. Undandrager sig part detta, förordne derom Domstolen, på sätt ofvan stadgadt är. Hvad de fleste i den sålunda förstärkta Compromiss-Rätten säga, blifve Rättens beslut, hvilket bör skriftligen affattas, dock utan att skälen för beslutet uppgifvas, och derefter till parterne utfärdas. Compromiss-Rättens beslut skall till efterrättelse lända, och ändring deri må ej sökas.

Sedan jordens eller lägenhetens rätta värde således bestämdt blifvit, vare jordegaren berättigad att sist inom en månad utbekomma detta värde, med förhöjning af hälften derutöfver. Afträde ock då genast den jord eller lägenhet."

"Vålles å jord eller lägenhet skada genom undersökning, som med Konungens tillstånd blifvit hållen, för att utröna behofvet af egendoms

afstående för allmänt ändamål, vare egaren ock då berättigad till en, skadan motsvarande, ersättning, som på enahanda sätt bestämmes."

Den genom Edert berörde förslag uttryckta grundsats, att enskild eganderätt bör vika för det allmännas behof, godkänner jag destoheldre, som flere redan meddeldte lagstadganden, och deribland föreskriften i 25 Capitlet 1 §. Byggninga-Balken, att till allmän väg få tagas de egor, som möta och före ligga, hvila på nämnde grundsats, hvilken dessutom i Lagskipningen gjort sig gällande äfven för andra fall, derom någon uttrycklig föreskrift i Lag och Författningar icke igenfinnes; men beträffande sättet och ordningen för bestämmande af den egaren tillkommande ersättning, har Jag funnit betänkligheter möta, ej allenast med hänseende till Compromiss-Rättens sammansättning, än ock, emedan i förslaget saknas den utveckling, som ämnets beskaffenhet och vigt påkalla. I sistnämnde afseende har blifvit anmärkt ibland annat: att enligt Edert förslag skulle part, som uteblifvit på inställelsedagen, och i hvars ställe Domstolen således nämnt Ledamöter i Compromiss-Rätten, icke ega öppet att sedermera visa laga förfall, samt, derest det godkändes, få ny Compromiss-Rätt tillsatt och sjelf deltaga i dess Ledamöters utnämnande, ehuru detta synes i nämnde fall ej böra honom betagas; att förslaget icke innehåller någon föreskrift, huru vid val af Gode Män förfaras borde, i händelse å endera sidan vore flera, som del i saken hade, och desse ej kunde sämjas om valet; att i fråga om jäf för Gode Männen närmare föreskrifter erfordrats; att förslaget ej meddelar nödige bestämmelser, angående vilkoren och sättet för jäfsfrågors fullföljd, samt huruvida klagan i detta afseende finge uppehålla Compromiss-Rättens pröfning; och om Öfver-Rätten skulle upptaga fråga om jäf, som vid Under-Rätten ej yppadt varit, eller hvad verkan Öfver-Rättens beslut skulle medföra, i händelse samma Rätt bifölle jäfs-anmärkning, som Under-Rätten ogillat; och att förslaget icke påbjuder edgång för Compromiss-Rättens Ledamöter, ehuru en sådan, äfven för Domare, i hvars beslut ändring kan vinnas, i Lag föreskrifven förpligtelse syntes här, till betryggande af parternes rätt, vara företrädesvis på sitt ställe, enär ändring och rättelse i Compromiss-Rättens beslut ej skulle få sökas.

På dessa skäl, och då härtill kommer, dels att, enligt Edert förslag, Compromiss-Rätten skulle, när från fastighet en del afsöndras, komma att bestämma, om, och i hvad mon grundskatten borde vidlåda den afstådde eller qvarvarande delen, men detta ämne, hvilket ej alltid torde kunna af

Compromiss-Rätten med tillräcklig insigt bedömas, desto heldre syntes böra i serskildt derföre stadgad ordning behandlas, som Compromiss-Rättens organisation ej ovillkorligen skulle försäkra Kronan om rättighet att i valet af Ledamöter deltaga, dels ock att, enär förslaget innehåller, att sedan jordens eller lägenhetens värde blifvit bestämdt, egaren skulle vara berättigad att sist inom en månad utbekomma den stadgade ersättningen, samt då vara skyldig att jorden eller lägenheten afträda, men någon föreskrift ej blifvit meddelad rörande påföljden, i händelse betalningen inom berörde tid ej fullgjordes, tvifvelsmål kunde uppstå, huruvida derigenom all verkan af förutgågna åtgärder och beslut förfölle, och om, i sådan händelse, lösningsfrågan kunde väckas ånyo eller icke; anser Jag Mig förhindrad att till förslaget lemna bifall.

I ändamål att förekomma de förluster för köpare af fast egendom, hvilka kunna uppstå derigenom, att. sedan köpet blifvit afslutadt, egendomen finnes förminskad till värde och godhet genom undantag och jordafsöndringar, om hvilka köparen hvarken af egande-rätts-handlingar eller af gravationsbevis kunnat erhålla upplysning, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, uti skrifvelse den 23 sistlidne September, föreslagit foijande Lagstadganden:

1:o "På sätt dels i Kongl. Förordningen den 13 Juni 1800, angående städsel och lego af jord på landet, och dels uti den, rörande grunderna för hemmansklyfning samt afsöndring af jord eller andra lägenheter från hemman, utfärdade Författning, redan är stadgadt, i afseende å arrende-afhandlingar, ingångna på viss tid, samt sådane afhandlingar om upplåtelse af viss lägenhet, som med sistnämnde Kongl. Författning öfverensstämma, skall ock all annan efter Lag tillåten upplåtelse af nyttjande-rätt till fastighet, härunder jemväl inbegripen lifstidsstädja, hvarom stadgandet i sista puncten af 15 §., 16 Cap. Jorda-Balken således upphäfves, hos vederbörande Domstol intecknas och inteckningen behörigen förnyas, för att kunna emot annans egande- eller intecknings-rätt hafva bestånd."

2:o "Har den, som å annan öfverlåtit sin eganderätt till fast egendom, dervid förbehållit sig nyttjande-rätt till större eller mindre del af samma egendom, eller afkomst deraf på vissa år eller i sin lifstid; och äro de betingade förmonerne, enligt 1 Capitlet 2 § Jorda-Balken, införda i den

afhandling, hvarigenom öfverlåtelsen skett, ege han säkerhet derför i den öfverlåtna egendomen med den förmonsrätt, allmänna Lagen i 11 Capitlet 2 §. berörde Balk opåtald köpeskilling tillägger. Men försummar han att inom den i sistberörde lagrum utsatta tid, afhandlingen, hvari förmonerne betingade äro, för Domstolen uppvisa och i Intecknings-protocollet intaga låta, njute sedan ej bättre rätt, än såsom för annat fordringsanspråk."

3:o "I afseende på redan upprättad, men ej intecknad, afhandling af ifrågavarande beskaffenhet, vare, utan minskning af den rätt, densamma, efter hittills gällande Lag, kan medföra, tid att inteckning söka intill 1842 års slut."

4:o "I det bevis, Rätten öfver inteckningens beviljande meddelar, skall införas, att den inom hvart tionde år förnyas bör."

5:o "Hvad sålunda blifvit förordnadt, skall till slutet af år 1842 kungöras i kyrkorna tre gånger om året, samt vid början af hvarje ordinarie Härads-ting uppläsas."

Jag har funnit, att J utsträckt Lagförändringen äfven till upplåtelse af fastighet i stad, utan att i sammanhang dermed blifvit föreslagen någon begränsning i tiden för sådan upplåtelse, hvilket likväl, till afböjande af åtskilliga olägenheter och missbruk, skett, hvad jord å landet angår, genom begge de af Eder i förslaget åberopade Författningar, och med ändå större skäl borde ske, i afseende på stadsfastighet; och Jag har, på grund deraf, funnit Mig hindrad att antaga ifrågavarande förslag.

Med åberopande af yppade olika meningar, angående rätta förståndet af 41 Capitlet 2 §. Missgernings-Balken i det afseende, huruvida den, som förleder öfvermage, med flere, der nämnde personer till snatteri skulle straffas såsom för andra resan stöld, eller såsom för snatteri andra resan, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, med antagande af den strängare tolkningens rigtighet, och då J för öfrigt funnit af Lagens grund följa, dels att, vid återfall i brottet, förledaren skall straffas såsom enkel stöld tredje resan, ehvad det tillgripnas värde öfverstiger Etthundra daler silfvermynt eller icke, dels ock att, hvad den tubbade eller förledde angår, denne kan, äfven om han ej är till mogen ålder kommen, varda agad, på sätt i 50 Capitel af nämnde Balk sägs, genom underdånig skrifvelse

den 23 nästlidne September, i ändamål af förtydligande, föreslagit, att en Kungörelse må utfärdas, hvarigenom ofvannämnde §. till sin lydelse sålunda ändras: "Lockar någon eller bjuder öfvermage till stjäla eller snatta med sig; eller gör mannen det med hustrun; föräldrar med sina barn; förmyndare med den omyndige; förman med den, som står under hans lydno; husbonde eller matmoder med sitt tjenstefolk eller inhyseshjon; stånde samma rätt, som den der andra gången stulit. Varder han åter med sådan gerning funnen, straffes, såsom för tredje resan stöld. Den, som var lockad eller buden att stjäla eller snatta, anses på sätt Lag förmår."

Jag har icke funnit skäl förekomma, hvarken att instämma uti den af Eder yttrade åsigt, att ifrågavarande §. redan efter dess nuvarande lydelse rätteligen skulle så förstås och tillämpas, att den, hvilken lockade öfvermage, med flere, att snatta, borde, änskönt han icke förr lidit straff för tjufnad, straffas såsom för andra resan stöld, hvilken tolkning hvarken synes hafva stöd af Lagens ord, eller instämma med den allmänna grundsatts, att, i händelse tvetydighet i Straff-lagen eger rum, den lindriga meningen bör af Domaren följas, eller att såsom lagförändring antaga samma förslag, heldst förledarens brottslighet, ehuru ökad, i händelse den förledde är öfvermage, eller den förres hustru, barn, myndling, underlydande, tjenare eller inhyseshjon, likväl icke synes derigenom försvåras till sådan grad, att han för ett tillgrepp, som eljest endast medfört snatteribot, bör straffas såsom för andra resan stöld, i hvilket fall straffet för den, som förr ej varit för olofligt tillgrepp straffad, höjdes icke blott en straffgrad, på sätt efter nu gällande Lag ske bör, utan tre grader.

På dessa skäl vägrar Jag förslagets antagande, men hänskjuter frågan till vidare öfvervägande, i sammanhang med förslaget till ny Brottmåls-lag.

Under förmälan, att de så kallade Injuriæ-målen ej sällan vore förenade med omständigheter af den ömtåliga beskaffenhet, att den förfördelade sårades mera genom den offentliga behandlingen af desamma, än af sjelfva förolämpningen, och att detta i synnerhet inträffade med ransakning, angående misshälligheter emellan barn och föräldrar, hvilka senare ock derföre syntes böra hafva någon rättighet att sjelfva bestämma, om åtal skulle ega rum eller ej, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män,

uppå dessa med flere anförda skäl, genom underdånig Skrifvelse den 30 sistlidne September, föreslagit, att i slutet af 14 Cap. 3 §. Missgernings-Balken må göras följande tillägg: "Ej må i de mål, hvarom i denna §. skiljes, annan kära, än rätter målsegande, såvida ej brottet skett i samqväm, eller å tid och ort, som fridlyst är."

Å Edert vid förra Riksdagen afgifna, nära lika lydande, förslag, lemnade Jag då det svar: att det svårare straff, som bifvit utsatt för brott af den beskaffenhet, hvarom nämnde lagrum handlar, eger sin grund hufvudsakligen i samhällets behof att upprätthålla vördnaden emellan föräldrar och barn, hvars förringande ej kan undgå att i allmänhet på sedlighet och ordningens bibehållande hafva ett menligt inflytande; men att den förolämpade skulle ofta af medlidande för den brottslige kunna hänföras att förbise samhällets fordran; och att af dessa skäl, samt då, och under öfverläggning om en ny Brottmåls-lag, lämpligaste tillfälle blefve att bedöma, huruvida någon inskränkning i den rätt till talan, som för närvarande finnes lemnad åt allmän åklagare, bör ega rum, Jag icke velat den föreslagna förändringen antaga.

Jag finner mig nu böra åberopa och vidhålla samma beslut.

J hafven, Gode Herrar och Svenske Män, genom underdånig skrifvelse den 11 nästlidne November, på anförde grunder och deribland, att rättegången vid Under-domstolarne, efter urgammal sed, hittills hållits för öppna dörrar, samt att de skäl, som talade härför, äfven egde tillämpning, i afseende på Polis-kamrar, föreslagit följande stadgande: Vid Polis-kamrar, när sådana mål der förekomma, i hvilka Polis-kammare-domsrätt utöfvas, skall rättegång offentligen hållas, och vare förthy, så länge det ske kan, utan trängsel för dem, som till Polis-kammaren höra, eller med målen hafva att skaffa, ej någon förment att innevara, medan Polis-kammaren sådane mål handlägger, der ej Polis-kammaren nödigt finner att öfverläggning till beslut inom lyckta dörrar hålla eller mål förekomma, som äro stötande för anständigheten och sedligheten, i hvilken händelse åhörarne skola, på Ordförandens tillsägelse, afträda."

Uti detta ämne har Jag redan vid föregående Riksdagar, i anledning af Rikets Ständers då gjorda framställningar i samma syftning, gifvit tillkänna Min åsigt, att påbjudande genom Lag af en större offentlighet

vid Polis-kamrar, än den, som nu derstädes allmänneligen eger rum i förhållande till utrymme och målens beskaffenhet, skulle rubba ändamålet för dessa inrättningar, samt verka menligt på ärendenas gång; och det är till följd häraf, som Jag äfven nu vägrar Mitt bifall till förslaget, hänskjutande i öfrigt frågan till behandling af Lag-Comitéen.

Enär under stundom inträffade, att köpare af fast egendom vore urståndsatt att styrka förre egarens åtkomst med fullständiga handlingar, och vägrandet af lagfart i slikt fall kunde, utan köparens förvållande, för honom medföra väsendtliga olägenheter, samt någon utväg syntes böra köparen beredas att, äfven i saknad af sådane handlingar, kunna lagfart undfå, desto heldre, som annans bättre rätt derigenom icke kan förnärmas, utan rätter egare i allt fall, jemlikt 10 Capitlet 1 §. Jorda-Balken och Kongl. Förklaringen den 17 December 1818, har sin talan öppen, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, genom underdånig skrifvelse den 18 sistlidne November, föreslagit, att slutet af Kongl. Förklaringen den 14 Maj 1805, innefattande, att, enär lagfart sökes, de handlingar, som styrka förre egarens åtkomst, ovilkorligen böra uppvisas, samt innehållet deraf kortligen i Lagfarts-protocollet antecknas, må erhålla följande lydelse: "att, enär lagfart sökes, de handlingar, som styrka förre egarens åtkomst, böra uppvisas, samt innehållet deraf i Lagfarts-protocollet antecknas. Kunna icke sådana handlingar företes, då må Domaren, genom anslag å Rättens dörr, samt kungörelse, som skall från Predikstolarne i Länets kyrkor uppläsas och i allmänna tidningarne tre gånger införas, förelägga den eller dem, hvilka hafva något att emot den sökta lagfarten erinra, att, inom natt och år, genom stämning till vederbörlig domstol, göra sin talan gällande, vid äfventyr, att lagfarten eljest beviljas."

Antagandet af den sålunda föreslagna Lag-förändringen skulle tilläfventyrs väcka ett allmännare misstroende emot helgden af meddelad lagfart och fasta samt beviljad intecknings-rätt. Om än lagfart och fasta nu icke utestänger möjligheten af det klander i framtiden, att annan än rätter egare försålt fastigheten, måste likväl denna möjlighet vara vida mindre under ett sorgfälligt iagttagande af den nu gällande föreskriften, att säljarens åtkomst bör med handlingar styrkas, än den skulle blifva, om samma föreskrift på ifrågavarande sätt ändrades. Af dessa skäl finner Jag

Mig

Mig böra vägra bifall till förslaget, men hänskjuter i öfrigt frågan till vidare behandling, i sammanhang med förslaget till Allmän Civil-Lag.

Genom underdånig skrifvelse den 10 sistlidne October, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, med anförande af de skäl, som J ansett tala derför, att lika giftorätt och lika arfsätt stadgas för personer af bägge könen, till Min pröfning öfverlemnat ett i sådant afseende uppgjordt och af Eder godkändt förslag till åtskilliga ändringar i Giftermåls-, Ärfda- och Jorda-Balkarne.

De ändringar och förbättringar, som fordras uti nu gällande Lagar om giftorätt och arfsrätt, anser Jag böra göras, i sammanhang med införande af den nya Civil-Lag, hvars utarbetande lagkunnige män sedan längre tid haft sig anförtrodt.

Jag önskar att, i ett system, lättfattligt för både Domare och rättsökande, se framställda de serskildta hit hörande stadgandena under sina Balkar, Capitel och Paragrafer.

På grund häraf, finner Jag Mig för närvarande böra vägra Mitt bifall till ifrågavarande förslag.

Utgående från den åsigt, att den i nuvarande Lag medgifna testaments-frihet efter Stads-rätt vore alltför inskränkt, och borde sålunda utsträckas, att man skulle vara berättigad genom testamente bortgifva hälften af qvarlåtenskapen, om bröst-arfvinge lefver efter, samt eljest alltsammans, hvilken Lag-förändring ansågs föranleda, dels närmare bestämmelser till förmon för testamentsgifvares barn, då detta är omyndigt, ofärdigt, med svår sjukdom behäftadt eller litet vetande, dels ock ändring af 8 Capitlet, 3 §. 1 mom. Jorda-Balken, hafven J, medelst underdånig Skrifvelse den 12 sistlidne December, under åberopande af Edert serskildta förslag om lika giftorätt och lika arfsrätt för begge könen, i följd hvaraf de i Lagen nu begagnade uttryck "landsrätt" och "stadsrätt", ansågos ej kunna lämpligen bibehållas, föreslagit, att, med upphäfvande af Kongl. Förordningen den 19 Augusti 1762, angående utvidgad testamentsfrihet efter stadsrätt, nedannämnde lagrum måtte erhålla följande förändrade lydelse:

"Ärfda-Balken."

"17 Capitlet."

4 §. 1 momentet. Aflinge-jord å landet, utom den, som personer af Preste-Ståndet under ägtenskap förvärfvat, fastighet i stad, som adlige personer förvärfvat, samt lösören, tillhörande adlige personer, eller å landet bosatte ofrälse personer, utom Preste-Ståndet, må man gifva i testamente till hvem man vill, skyld eller oskyld."

2 momentet. Af fastighet i stad, utom den, som adlige personer förvärfvat, fastighet å landet, hvilken personer af Preste-Ståndet under ägtenskap förvärfvat, samt lösören, tillhörande Borgare eller ofrälse personer, som i stad bo, eller personer af Preste-Ståndet, må man icke testamentera mera än hälften, der bröstarfvinge lefver efter. Har man ej bröstarfvinge, då må man alltsammans i testamente gifva. Vilja barn och inländska arfvingar till sig lösa hus, tomt, gård eller jord; stånde det dem fritt inom natt och år. Samma rätt ege utländske arfvingar, om de i landet inflytta och der bygga och bo."

"5 §. Lemnar testamentsgifvaren efter sig omyndigt barn, och kan det ej af sitt arf njuta föda och uppfostran, då skall af egendom, som i testamente gifven är, så mycket afsättas, som Rätten pröfvar barnet, efter stånd och vilkor, nödigt hafva, tilldess det sig sjelf nära kan, dock ej för längre tid, än tilldess barnet uppnått 21 år. Är barn ofärdigt, med svår sjukdom behäftadt, eller litet vetande, då skall ock afsättas, hvad till barnets underhåll tarfvas, der dess arf ej dertill förslår; och gånge det understöd ut, så länge behofvet fortfar: kommer barnet till helsan eller varda dess vilkor eljest så förbättrade, att det sig sjelft försörja kan, upphöre då understödet. Nu har man genom testamente anslagit viss årlig inkomst till sitt omyndiga barns föda och uppfostran, eller till underhåll för sitt barn, som är ofärdigt, med svår sjukdom behäftadt, eller litet vetande; kan ej det barn, som omyndigt är, af eget arf njuta föda och uppfostran, eller det, som ofärdigt, sjukt eller litet vetande är, med eget arf underhållas; då må det testamente gälla för tid, som här ofvan sägs, ändå att arfvejord eller bröstarfvingarnes lott dermed belastas skulle.

"Jorda-Balken."

"8 Capitlet."

3 §. 1 momentet. Äger man jord, hus eller tomt i staden; hafve våld bortgifva hälften deraf, ehvad det är ärfdt eller afladt."

Då Jag icke antagit Edert serskildta förslag om jemnlikhet i giftorätten och arfsrätten, har grunden för åtskilliga af de redactionsförändringar, som det nu ifrågavarande förslaget innefattar, derigenom förfallit. Den af Eder föreslagna förändrade lydelse af berörde §§. synes för öfrigt i vissa delar invecklad och i saknad af den tydlighet, som ett lagbud bör ega, fastän förändringens syftning kan vara förtjent af uppmärksamhet. På grund häraf vägrar Jag Mitt bifall till förslaget, med förklarande, att denna vigtiga del af lagstiftningen bör blifva föremål för vidare behandling, i sammanhang med förslaget till ny allmän Civil-lag.

J hafven, Gode Herrar och Svenske Män, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad Rikets Ständer äfven vid nästförutgångne tvänne Riksdagar, för deras del, beslutat, genom underdånig skrifvelse den 10 sistlidne October, förmält Eder, i ändamål af Rättegångs-Ordningens förenkling och förbättring, anse Lagmans-Rätter, Kämners-Rätter och Riddar-Syne-Rätter böra afskaffas, samt i detta afseende framlagt förslag till Författning, hvarigenom åtskilliga delar af Rättegångs-Balken, äfvensom af Utsöknings- och Jorda-Balkarne, skulle ändras eller upphäfvas.

Lagmans-Rätterne härleda sig från samma tidehvarf med Sveriges äldsta lagstiftning. Frågan om deras bibehållande eller afskaffande är af stor vigt, och måste betydligen inverka på vår allmänna Lag- och Rättegångs-Ordning, hvaraf det, som rörer Lagmans-Rätterne, utgör en väsendtlig del. Fastän Lagstiftaren ej bör anse sig bunden af en gällande Lags ålder, fordrar dock en klok varsamhet, att han noga undersöker, huruvida det nya, man vill införa, är bättre, än det man vill afskaffa.

Af Justitiæ-Stats-Ministerns Embetsberättelser inhemtas, att knappt en tredjedel af de vid Lagmans-Rätterne afdömde målen derifrån fullföljas; och häraf visar sig, att dessa Domstolar icke sakna parternes förtroende. Fullföljden af mål omedelbart från Härads-Rätt till Hof-Rätt skulle medföra mycken kostnad för de rättsökande och öka arbetet i Hof-Rätterne, hvilka, redan nu urståndsatte att under det löpande året afdöma alla då inkomne vade-mål, måst balancera en tredjedel deraf till det följande; hvaremot vid Lagmans-Rätterne icke finnas öfverhufvud uppskjutna mera än hvart 33:dje mål. Således, om man vill, genom afskaffande af Lagmans-Rätterne, påskynda afgörandet af tvistemålen, så måste man antingen in-

rätta flera Hof-Rätter eller ock betydligen öka antalet af embets- och tjenstemännen i de nu befintlige. Göras Hof-Rätterne till andra instans, så följer deraf vidare otvifvelagtigt, att flere saker än nu komma att dragas under Högste Domstolens pröfning, och då blefve nödigt att fördela denna Domstol på två divisioner, derigenom kostnaden för densamma skulle fördubblas, oberäknadt, att åtskilliga andra olägenheter kunde härflyta.

Af dessa orsaker, och enär det nya Lag-förslaget ännu icke kan till slutlig pröfning hos Konungen och Rikets Ständer förekomma, har Jag icke funnit tillräckliga skäl att nu införa den ifrågavarande förändringen, samt vägrar således för det närvarande Mitt bifall så väl till Edert förslag om indragningen af Lagmans-Rätterne, som ock till det, i sammanhang med frågan härom, föreslagne afskaffande af Riddare-Syne-Rätter och Kämners-Rätter.

För den händelse, att Edert nyssomförmäldta förslag, angående upphörande af Lagmans-, Kämners- och Riddare-Syne-Rätter, icke skulle i Nåder godkännas, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, genom underdånig skrifvelse den 2 sistlidne December, afgifvit förslag till åtskilliga förändringar i Rättegångs- och Utsöknings-Balkarne, hufvudsakligen byggdt på de grunder: att Lagmans-ting skulle hållas tvänne gånger om året i de orter, der mera än ett Härads-ting årligen förrättas; att den ändringssökande borde ställa borgen för kostnad och skada, äfven vid fullföljd till Lagmans- eller Rådstufvu-Rätt, samt att vinnande part skulle vara berättigad att mot borgen erhålla verkställighet å första Under-Rätts beslut, i de fall, att tviste-summan ej öfverstege 100 R:dr, eller svaranden blifvit trädskovis dömd, eller ock denne inför rätta, utan jäf, erkänt kraftvet, och derest för öfrigt ändringssökandet icke genom sådan verkställighet blefve onyttigt.

Emot detta förslag har blifvit anmärkt: att Rättegångskostnaden vid Lagmans- och Rådstufvu-Rätter i allmänhet ej vore betydlig, samt att erfarenheten icke visat behof deraf, att vädjande part ålägges ställa borgen för kostnad och skada vid talans fullföljd i berörde Domstolar, hvilken borgen blefve i sådant fall en nog tom formalitet, utan förmåga att motverka fullföljden af obefogade rättegångar, men deremot alltid medförande besvär för den ändringssökande, och stundom vållande förlust af fatalier; att, ehuru med förslagets mening förmodligen instämde, att icke blott

den, som vunnit vid Härads-Rätt eller Kämners-Rätt, utan äfven den, som tappat i en af dessa Domstolar, men vunnit i Lagmans- eller Rådstufvu-Rätt, skulle ega att njuta verkställighet, helst ett inför andra instantien gjordt erkännande af gälden måste anses lika bindande, som ett sådant inför första Domstolen afgifvet, denna mening likväl icke vore i förslaget uttryckt; att derest borgen för kostnad och skada blefve föreskrifven för fullföljd i Lagmans-Rätt och Rådstufvu-Rätt, borde stadgandet i 26 Capitlet 6 §. Rättegångs-Balken innehålla, att försummelse i denna del, äfven vid Lagmans- och Rådstufvu-Rätt, medförde talans förlust, hvarom något stadgande dock ej i förslaget influtit; och att för öfrigt äfven andra brister i förslagets uppställning förekomma; och är det med afseende härå, Jag funnit Mig föranlåten att till förslaget vägra bifall.

Medelst underdånig skrifvelse af den 23 sistlidne September, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, anmält, det J, för Eder del, beslutat utfärdande af en Författning, hvarigenom ej mindre Lagens stadganden i 25 Capitlet 7, 11 och 16 §§. Rättegångs-Balken, att emot Lagmans-Rätts, Kämners-Rätts i Stockholm samt Rådstufvu-Rätts domar ej må vädjas, der hufvudsaken ej går öfver visst för hvarje af dessa Domstolar bestämdt värde, än ock de Kongl. Resolutioner, som för Kämners- och Rådstufvu-Rätter i åtskilliga städer innehålla serskilda bestämmelser i berörde afseende, förklaras hafva upphört att vara gällande; men Jag anser den af Eder i detta ämne föreslagna Lagförändring icke hafva visat sig så af behofvet påkallad, att densamme nu bör antagas, afskiljd från öfrige till äfventyrs framdeles blifvande förändringar i Rättegångs-Ordningen.

Genom underdånig skrifvelse den 30 sistlidne December, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, dels, i ändamål att från 3 §. i 8 Capitlet Handels-Balken borttaga det i 1 momentet stadgade dödsstraff för förfalskning af mått eller vigt, hvilket brott J ansett kunna i stället lämpligen bestraffas med ärelöshet och fästningsarbete under vissa år, föreslagit, att nämnde §. måtte erhålla följande förändrade lydelse: "Falskar den mått eller vigt, som är förordnad att dem rätta och märka; arbete å fästning i tre år. Varder annan man tillvunnen att hafva satt Kronans märke å mått eller vigt; böte hundrade daler. Ändrar någon krönt mått eller vigt;

böte femtio daler. I alla dessa mål varde ock den brottslige dömd att mista äran;" — dels ock, enär J ansett det straff, som för mätare, hvilken med origtig mål och mätning beträdes, är stadgadt genom Kongl. Förordningen den 1 October 1752, nemligen att stå för en påle uti halsjern med skofvel i handen en timme att skämmas och för samma påle slita trettio par spö, samt arbeta två eller tre år vid Kronans fästning, vara olämplig, samt icke i förhållande till förbrytelsens beskaffenhet, gjort hemställan om upphäfvande af omförmäldte Förordning och ansvarets bestämmande till likhet med hvad för Kronans Uppbördsman, som i mätande eller vägande gör orätt, genom 4 §. i nämnde Capitel och Balk stadgadt är, i hvilket afseende denna §. borde erhålla ett tillägg och lyda sålunda: "Gör någor i mätande eller vägande orätt, ändå att han rätt krönt mått eller vigt dervid brukar, böte tio daler och åter skadan. Bryter Kronans Uppbördsman eller edsvuren mätare häremot, miste embetet och böte dubbelt."

Emot den föreslagna nya 3 §. har blifvit anmärkt, att den är vorden så uppställd, att från försatsen i 3 momentet, hvilken nu är af följande lydelse: "ändrar någon krönt mått eller vigt och det således falskar", orden "och det således falskar" blifvit uteslutne; och att denna afvikelse från nu gällande Lag kunde gifva anledning till den tolkning, att hädanefter straffet af ärans förlust, jemte Femtio dalers böter, borde tillämpas äfven för den händelse, att ändring af krönt, men felaktigt, mått eller vigt, innefattade rättelse af det felagtiga, en åtgärd, som väl i allt fall, då den vidtogs af obehörig person, borde vara underkastad ansvar, men ej utgjorde förfalskningsbrott, och icke rättsenligt kunde med ärans förlust bestraffas. Vid sådant förhållande, och då den af Eder föreslagne lydelsen af 3 §. är otydlig, samt, hvad det i 1 momentet nämnda brott angår, Konungens benådningsrätt betryggar emot verkställighet af det derföre nu stadgade dödsstraff, finner Jag Mig böra bibehålla denna §. oförändrad, och öfverlemnar åt Lag-Comitéen att äfven å detta ämne fästa nödig uppmärksamhet.

Till den del af Edert förslag, som i afseende på edsvuren mätare, innefattar tillägg i 4 §. och upphäfvande af Kongl. Förordningen den 1 October 1752, har Jag funnit godt att lemna Mitt bifall.

Under åberopande deraf, att den uppenbara Kyrkoplikten, numera ansedd för ett skamstraff, dels motverkade sitt egentliga ändamål, eller brottslingens försoning och återförening med samhället, dels ock alltid, men i synnerhet när den felande vägrar att brottet erkänna, är störande för den till Gudstjenst församlade menighetens andakt, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, enligt Eder underdåniga Skrifvelse den 8 sistlidne December, ansett nämnde straff böra alldeles upphöra, samt enskild skrift i stället böra ådömas, och derföre, för Eder del, beslutat, att genom utfärdande af allmän Författning, må, med upphäfvande af hvad genom Lag och serskilda Författningar är vordet stadgadt, angående uppenbar Kyrkoplikt och om ansvar för den, som vägrar att densamma undergå, i stället varda förordnadt: "att, i alla de händelser, der uppenbar Kyrkoplikt, i förening med annat straff, såsom påföljd för brott, hittills egt rum, skall hädanefter till enskildt skriftermål dömas, såsom då någon obetänkt och af hastighet lastar Gud, hans heliga Ord och Sacramenten; då någon efter Lag gjort sig skyldig till dödsstraff, men njuter förskoning derifrån; då någon begått stöld eller dömes att stå tjufsrätt; då någon gjort sig skyldig till tvegiftesbrott; då någon föröfvat blodskam eller lägersmål i förbjudna leder, derå dödsstraff är utsatt, men af Nåd blifvit eftergifvet; då någon varit drucken eller eljest gjort oljud i Kyrka under Gudstjenst; då någon drucken eller oskriftad gått till Nattvarden, eller gjort det, oagtadt han af Presten blifvit varnad att afhålla sig derifrån; då någon i Kyrka, under Gudstjenst, öfverfallit annan med hugg och slag; då någon skuffat eller stött annan, eller kifvat eller trätit med honom i vredesmode i Kyrka, under Gudstjenst, eller annorstädes, der Gudstjenst hålles; då någon slagit eller smädat sina föräldrar; då kona, för vållande till sitt fosters död, blifvit dömd till straff efter senare momentet i 16 Cap. 1 §. Missgernings-Balken; då någon är vorden dömd till hel mansbot, och då Apothekare, i annan, än tillåten ordning, utlemnat arsenik, samt såmedelst vållat någons död.

Jag delar den af Eder uttryckta åsigt, att Kyrkoplikten är ett föga lämpligt straffmedel, och Jag skall således gerna se detsammas utbytande mot något annat mera ändamålsenligt; men, i betragtande deraf, att ifrågavarande förslag blifvit utsträckt äfven till tjufnadsbrott, och då emot samma förslag blifvit anmärkt, att en betänklig rubbning i nuvarande straff-system synes uppkomma, derest tjufnader, första och andra resan föröfvade, endast skulle medföra penningeböter och enskild skrift, anser Jag

Mig förhindrad att förslaget bifalla, och öfverlemnar åt Lag-Comitéen att, i behandlingen af förslaget till ny Criminal-Lag, fästa uppmärksamhet på de olika brottslighetsgraderne samt de mildrande eller försvårande omständigheter, som i serskildta fall kunna förekomma.

Af orsak, att erfarenheten skall ådagalagt, att de missbruk, som framkallat Kongl. Förordningen den 9 Maj 1835, angående hvad iagttagas bör vid handel af lösören, hvilka köparen låter i säljarens vård qvarblifva, ingalunda kunnat derigenom förekommas, utan att samma Författning snarare motverkat sitt ändamål, genom underlättande af möjligheten att, medelst svekfulla afhandlingar, kränka borgenärs rätt, och det under skydd af samma formaliteter, som varit ämnade att tillstänga, eller åtminstone försvåra utvägarne härtill; och då förändrade föreskrifter i ämnet således erfordrades, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, uti underdånig Skrifvelse den 18 Februari detta år, föreslagit, att med upphäfvande af nämnde Förordning, må stadgas, som följer:

"Söker någon, vid utmätning, tillegna sig gods, som i gäldenärs bo finnes, och menar borgenär, att det honom till förfång sker: bjuder sökanden bevis för sig: varde godset satt i qvarstad, intilldess tvisten om eganderätten af Domstol pröfvad blifvit; stämme dock sökanden, i thy fall, vederparten, i staden inom tre månader, och på landet till det Ting, som näst efter sex månader infaller, sedan godset i qvarstad sattes, eller hafve sin talan emot honom förlorat."

"Nu anmäler vid utmätningstillfället gäldenären, att godset hörer annan till, då skall det ock med qvarstad beläggas, och gäldenären derom den uppgifne egaren underrätta. Stämmer denne ej inom den tid, som ofvan sagd är, vare sin talan qvitt."

"Vill borgenär sjelf stämma, ege han rätt dertill."

Uti rättegång, angående giltigheten af köpe-afhandling om lös egendom, i de fall, som nu nämnde äro, må köparens och säljarens erkännande deraf icke, till förringande af fordrings-egares rätt, göra tillfyllest, utan skall annan laglig bevisning om köpets verklighet erfordras, eller köparen med sin ed fylla, att afhandlingen icke till annans förfång är diktad, men, i saknad af sådan bevisning, det föregifna köpet ej utgöra hinder för egendomens utmätande."

Har

Har gäldenär, under sken af köp, gåfva eller annat aftal, egendom sig afhändt, för att förekomma utmätning, som af borgenär sökt är, straffes med åtta dagars fängelse vid vatten och bröd, eller med fängelse å allmän arbets-inrättning från en till sex månader. Samma straff vare för den, som i det bedrägliga aftalet med gäldenären sig inlåtit."

Vid öfvervägande häraf, har Jag funnit emot det af Eder nu aflåtne förslag, åtskilliga anmärkningar förekomma, såsom: att enär den, hvilken söker tillegna sig gods, som i gäldenärs bo finnes, ej fått sig ålagdt, såsom vilkor för qvarstadens erhållande, att stalla borgen för den kostnad och skada, som af hans anspråk komma kan, torde fordrings-egarens rätt och säkerhet icke vara tillfyllest bevarad, helst den ene efter den andre kunde uppträda med ogrundade egande-rätts anspråk och derigenom förhindra utmätningen, samt omförmäldte borgen synes kunna med skäl påbjudas, så väl i ändamål att hålla fordrings-egaren skadeslös för hinder och uppehåll i allmänhet, som ock synnerligen, för den händelse, att gäldenär gör concurs under afbidan af domarens utslag öfver ett sluteligen frånträdt eller ogilladt anspråk, i hvilket fall fordringsegaren, som efter nuvarande Lag icke har förmons-rätt, på grund af qvarstaden, förlorar den rätt i concursmassan, hvilken, derest utmätningen fått ske, skulle honom tillkommit; att, enligt förslaget, blotta anmälan af gäldenär, det godset hörde annan till, skulle medföra inställelse af utmätningen, utan att i stället blifvit föreslagen någon så beskaffad åtgärd, som kunde betrygga fordrings-egarens rätt, i händelse berörde anmälan sedermera befunnes ogrundad, och gäldenären gjorde concurs innan ny utmätning hunnit anställas; att föreskriften om stämning på landet, hvilken, enligt förslaget, skulle uttagas till det Ting, som näst efter sex månader infaller, bordt innehålla: *senast* till det Ting, som etc.; att 4:de puncten, angående beskaffenheten af den bevisning, som skulle erfordras, blifvit utan angifvet skäl, inskränkt till fråga om köpe-afhandling, eller det fall, att den, som gör egande-rätts anspråk å godset, påstår sig hafva köpt detsamma af gäldenären, ehuru en sådan inskränkning hvarken torde hafva varit åsyftad, eller instämmer med öfrige i förslaget följde, mera allmänna grunder; och att de af Eder föreslagna urbota bestraffningar icke synas, för förbrytelser af ifrågavarande art, fullt lämpliga eller af behofvet påkallade.

Med afseende härå, finner Jag omförmäldte förslag icke böra bifallas.

Vid förra Riksdagen afgåfvo Rikets Stander underdånigt förslag till gemensam Lag för inrikes och utrikes vexlar, men Jag kunde icke gilla sammanförandet af stadganderne för dessa båda slagen af vexlar uti en Författning, emedan Jag ansåg frågan om vexel-rörelsen emellan Sverige och utrikes orter icke tillhöra allmän Civil-Lag; och Jag fann Mig således förhindrad att samma förslag godkänna. Jag aflät deremot en contra-proposition, att för inrikes vexlar utfärda en Lag af enahanda lydelse med Rikets Ständers förslag, utom att från detsamma blef uteslutet hvad som kunnat hafva tillämpning endast å vexlar, dragne emellan Sverige och utrikes ort, hvilken proposition af Rikets Ständer antogs.

Nu hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, ånyo, genom underdånig Skrifvelse den 18 sistlidne Mars, med framställning om upphäfvande af Kongl. Vexelstadgan den 21 Januari 1748, med flere rörande utrikes vexelhandeln utkomne Författningar, öfverlemnat ett af Eder, i nära likhet med hvad Rikets Ständer vid förra Riksdagen föreslogo, uppgjordt förslag till Vexel-Lag, gemensam för såväl den utländska som inländska vexelrörelsen å hvilket förslag J begärt Min fastställelse.

Jag får i anledning häraf, till svar meddela, det Jag, uppå de af Mig vid förra Riksdagen anförde skäl, finner mig hindrad att till detta, af Eder aflåtna förslag lemna bifall; men skall, för att bereda de af Eder åsyftade ändamål, hvad utländska vexelhandeln beträffar, vara omtänkt, att bringa Lagstiftningen i öfverenstämmelse med Lagarne i ämnet uti de länder som hafva handelsförbindelser med Sverige.

Sedan Jag, under den 3 Juli sistlidet år, till Eder aflåtit Nådig proposition, med förslag till Lag emot olofliga folksamlingar, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, uti underdånig Skrifvelse den 8 sistlidne Maj, anmält, det J, af uppgifne orsaker, ansett Eder förhindrade att samma Proposition antaga, men, för Eder del, godkänt ett annat förslag till Författning i ämnet, hvilket förslag underställdes Mitt Nådiga omprövvande.

Detta förslag har Jag granskat, och finner det vara i strid med Min aflåtna Nådiga Proposition, samt vägrar således Mitt bifall, med tillkännagifvande för Rikets Ständer, att Jag tills vidare, anser böra tillämpas de Lagar och Författningar, som finnas och hvad bruket godkänt, samt förliter Mig på nationens trofasthet, på folkets böjelse för ordning och dygd, och

på embetsmännens samt de offentliga myndigheternas känsla för deras pligter. Jag hoppas, att icke behöfva anlita hvarken krigsmanskap eller borgargarde, för att upprätthålla allmän ordning och allmänt lugn samt hvarje medborgares personliga säkerhet.

Då J, Gode Herrar och Svenske Män, ansett tillräckligen verksamma och allmänt gällande stadganden till skydd för dem, som med fångvården hafva befattning saknas, hafven J, genom uuderdånig Skrifvelse den 8 sistlidne Maj, föreslagit, att i detta afseende måtte stadgas, som följer: "Öfverfaller fånge eller häktad person i allmänt fängelse eller arbets-inrättning, eller under forsling, Waktmästare, Waktkarl, Fång-gevaldiger eller annan person, som öfver fången tillsatt är, och dräper honom eller tillfogar honom blånad eller blodvite, miste lifvet, drager fånge i vredesmode knif eller annat vapen emot bevakningen, straffes, ändock ej skada sker, med 20 par spö eller 14 dagars fängelse vid vatten och bröd och varde i senare fallet straffet, sedan Utslaget derom vunnit laga kraft, genast satt i verkställighet, utan afseende derå, att det brott, hvarföre fången kan vara häktad, tilläfventyrs icke ännu blifvit pröfvadt eller afgjordt;" hvarjemte J förmält Eder anse den förklaring böra meddelas, att den i 11 §. af 17 Cap. Rättegångs-Balken, vakter och dem, som Rättens eller Konungens Befallningshafvandes bud och ärende gå, tillagde rättighet, att sjelfve edeligen vittna om det, som dem i thy fall händer, må utsträckas äfven till dem, hvilka öro till Fångvaktare eller Fångförare vederbörligen antagne.

Hvad angår Edert förslag till straffbestämmelser, i afseende på fånges brott emot person, som öfver honom tillsatt är; så utvisa Kongl. Brefven den 12 Februari 1808 och den 22 Februari 1821, att den i Eder Skrifvelse omförmälde Instruction af den 1 October 1803 för Waktmästare vid Smedjegårds häktet och det i Skrifvelsen jemväl anförda Fångreglemente af samma dag, i hvad derigenom stadgas, att fånge, som med ord eller gerning förbryter sig emot Wakt-betjeningen, skall straffas, efter hvad Krigs-Artiklarne om vakters förolämpande och öfverfallande stadga, icke blifvit, på sätt af Eder synes vara förmodadt, upphäfne genom Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807, utan måste anses ännu vara till efterrättelse gällande; och hithörande bestämmelser i Krigs-Artiklarne, 6 Cap. 14 §., innefatta, att fånge, hvilken med hugg eller slag öfverfaller den,

som vakt eller vård om honom hafver, skall straffas med 20 par spö eller 14 dagars fängelse vid vatten och bröd, och att detta straff bör, sedan Utslaget derom vunnit laga kraft, genast gå i verkställighet, utan afseende på beskaffenheten af de brott, hvarföre han blifvit häktad, eller att samma brott då ännu icke kan vara pröfvadt eller afdömdt. Häraf följer att hufvudsakliga ändamålet med Edert förslag är vunnet, äfven utan att något nytt stadgande i denna del utfärdas; vid hvilket förhållande och då emot Edert förslag förekommer att detsamma för hvarje, äfven den minsta våldsamhet, som medför blånad eller blodvite, stadgar dödsstraff, hvilket innefattar en öfverflödig stränghet i Lagstiftningen, Jag finner Mig ej böra till förslaget i denna del lemna bifall.

Den af Eder i ofvanberörde måtto begärde förklaring, i afseende på 11 §. af 17 Cap. Rättegångs-Balken, har Jag deremot funnit godt gilla och antaga.

Med fästadt afseende på det höga värde, hvartill skogs-effecter i allmänhet stigit och den större skada, som nu mera än förr genom åverkan tillskyndades jordegare, serdeles i mindre skogrika orter, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, genom underdånig skrifvelse den 8 sistlidne December, hemställt, att 62 §. i Kongl. Förordningen, om skogarne i Riket den 1 Augusti 1805, må erhålla följande förändrade lydelse:

"Gör någon åverkan å Kronans parker, Gehäg och Djurgårdar och der fäller Ek, Bok, Apel, Oxel eller Storverksträd, böte för Ek 20 R:dr, för Bok och Oxel 10 R:dr, för Apel 6 R:dr 32 sk., för Masteträd och Mastespira eller Storverksträd 33 R:dr 16 sk., för annat stort träd 10 R:dr och gälde skadan; vare ock böterne lika, fast åverkaren trädet ej bortfört."

"Syrer, bläcker eller annorledes skadar någon uti Kronans parker, Gehäg eller Djurgårdar slika träd, vare lika bot, som om trädet olofligen fälles."

"Gör någon annan åverkan å Kronans parker, Gehäg och Djurgårdar och der tager torf, näfver, löf, bast eller hugger ved, gärdsel, står, timmer eller hvad det heldst är, böte för timmer och sågstock 5 R:dr, för hvart lass af det andra 5 R:dr, för mans börda 1 R:dr 12 sk. och ersätte dessutom värdet.

I dessa mål äro böterne Konungens ensak; dock vill Kongl. Maj:t i Nåder tillåta, att åklagaren må en tredjedel i samma böter bekomma. De

öfrige tvåtredjedelarne skola, så vida icke något serskildt derom i vissa orter redan i Nåder är eller vidare kan varda förordnadt, Planterings-Cassan tillfalla, och bör med dessa och dylika Planterings-cassan anslagne medel förhållas, på sätt i 14 §. är föreskrifvet; men orkar den brottslige icke böta, aftjene han då plikten med dagsverken, efter markegång räknade, vid Kronoparken, hvartill han, efter behörig kallelse, sig bör inställa, vid vite att genom Krono-betjente eljest varda hemtad.

I alla sådane åverkansmål, så väl i Kronoparker, Gehäg och Djurgårdar, som allmänningar, der Skogs- och Jägeri-betjente äga talan föra, måge ej mindre de, än Öfver-Jägmästaren, sjelfve edeligen vittna om hvad de sett och åtalat hafva, der ej andra vittnen till äro."

Jag får till svar härå meddela. De af Eder föreslagne böter för vissa slag af åverkan, synas alltför höga i jemförligt förhållande till de böter, som för andra brott finnes i Lag och Författningar bestämde. Eder skrifvelse utmärker för öfrigt icke, huruvida den i 62 §. af 1805 års Skogs-Ordning föreslagne förändring skulle anses utsträckt jemväl till förbrytelser emot 63 §., hvilken angår åverkan på allmänning och andra enskilde ägor, ehuru meningen kunde förmodas vara sådan, enär, genom Förordningen den 18 December 1823, stadgas, att de i 63 §. omförmälda slag af åverkan, skola beläggas med lika böter, som 62 §. utsätter för dylik åverkan i Kronans Parker, Gehäg och Djurgårdar, äfvensom förslaget icke vidrör 23 §., angående ansvar för åverkan, den boställshafvare föröfvar på sitt boställe, ehuru 23 §. ej annorlunda bestämmer boställshafvarens ansvar, än så, att det skall utgöra dubbelt bötesbelopp, emot hvad för åverkan på allmänning eller andres enskildta ägor stadgadt är, och Militiæ-Boställs-Ordningen den 23 Januari 1836, i 42 §. för åverkan å Militiæ-bostället af Boställshafvarne, föreskrifna tredubbla böter emot hvad Lag för åverkan eljelst stadgar, samt dessa frågor således böra i ett sammanhang öfvervägas. Härtill kommer äfven, att förslaget upptager hvad 1805 års Skogs-Ordning i 62 §. innehåller derom, att "om den brottslige icke orkade böta, han skulle aftjena plikten med dagsverken, efter markegång, räknadt med Kronoparker, hvartill han, efter behörig kallelse, borde sig inställa, vid vite att genom Kronobetjente eljest varda hemtad." Men detta stadgande har, på grund af anmäldte olägenheter vid verkställigheten, blifvit upphäfvet genom Kongl. Kungörelsen den 6 Maj 1813 och skäl äro icke af Eder anförde, samt synas ej eller förekomma, att samma stadgande åter upplifva.

På grund häraf finner Jag mig icke böra till Eder omförmälde framställning lemna bifall.

Uti underdånig skrifvelse af den 13 sistlidne Februari hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, anfört, att, ehuru till följd af åldrigt bruk, den utväg till vinnande af Laga handräckning varit fordrings-egare i allmänhet öppen, att genom så kallade promotorial af Konungens Befallningshafvande i det Län, hvarest fordrings-egaren har sitt hemvist, få Lagsökningshandlingarne fortställde till Konungens Befallningshafvande i det Län, der gäldenären bor, hvarföre ock lösen för promotorial blifvit, så väl i nu gällande, som i äldre Expeditions-taxor, upptagen och bestämd, vare dock rättigheten, att dylika Promotorial erhålla, icke i Författningarne stadgad; och haden J derföre, för Eder del, beslutat utfärdande af en Författning, af innehåll: "Vill borgenär utsöka fordran hos gäldenär, som har sitt hemvist utom det Län, der borgenären bor, ege han, att till Konungens Befallningshafvande i samma Län ingifva sin till Konungens Befallningshafvande i det Län, der gäldenären vistas, ställde ansökning, med dertill hörande handlingar; och åligger Konungens Befallningshafvande i förstberörde Län, att öfversända ansökningen och handlingarne till Konungens Befallningshafvande i det andra Länet, hvilken sistnämnde har att, sedan gäldenären blifvit hörd och målet vederbörligen till afgörande beredt, sitt Utslag meddela och till förstbemälde Befallningshafvande insända, för att borgenären, emot lösen, tillställas, äfvensom att, uppå borgenärens i enahanda ordning skeende ansökning, och, derest fordringen är utmätningsgild, låta utslaget till verkställighet befordra, och derefter de indrifne medlen till samma Befallningshafvande insända, för att till borgenären, emot vederbörligt qvitto öfverlemnas. Borgenär vare alltid, så framt hans ansökning skall till någon åtgärd föranleda, pligtig, att förskjuta, hvad som till bestridande af nödiga kostnader i målet erfordras. Äfvensom Expeditionshafvande vid det Lands-Canzli, hvilket ombesörjer utslagets verkställighet, må ega att derföre, såsom arfvode, sig till godo beräkna en half för hundradet, af det som indrifves."

Jag anser rättigheten till erhållande af Promotorial ej böra i allmänhet stadgas vidsträcktare, än för de fall, då verkställighet sökes för dom eller utslag, som vunnit laga kraft, eller å annan executif handling. Till följd häraf, och då genom förslagets antagande, Konungens Befallningshafvande skulle, uti mål, som ankomma på dess egen pröfning, i viss mon

göras till fordrings-egarens ombud, och besväras med sådane enskilda bestyr, hvilka äro fremmande för Konungens Befallningshafvandes egentliga embets-befattning, finner Jag Edert berörde förslag ej kunna godkännas.

Under förmälan, att det, genom Kongl. Brefvet den 25 September 1777, angående huru förhållas skall, då förklenliga utlåtelser om Kongl. Maj:t och Regeringssättet varder angifne, meddeldte stadgande, innefattade ett undantag från den för brottmål i allmänhet gällande Rättegångs-Ordning, och att, i händelse häktande för berörde brott sker, innan Kongl. Maj:t anbefallt undersökningens fortsättande, skulle den tilltalade komma, att före målets slutliga pröfning hållas i fängelse längre tid, än som erfordrats, derest berörde stadgande ej funnits, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, medelst underdånig skrifvelse den 13 sistlidne Februari, föreslagit, att, "genom utfärdande Författning varder, såsom ett af Kongl. Brefvet den 25 September 1777 föranledt undantag från Allmänna Lagens stadgande i 1 Cap. 2 §. Straff-Balken förordnadt, det ej någon må häktas för brott mot 5 Cap. 1 §. Missgernings-Balken förr, än efter det Kongl. Maj:t förklarat undersökningen böra fortgå."

Denna framställning har Jag tagit i öfvervägande, men anser ifrågavarande brott icke vara af den skiljagtighet från annat brott af grof art, att vid målets behandlig, någon särskild Undantags-lag i fråga om den anklagades häktande erfordras eller med allmänna rättsbegrepp låter sig väl förenas; och Jag finner Mig således ej böra till förslaget lemna bifall.

I sammanhang med Edert förslag om indragning af Lagmans-, Kämners- och Riddar-Syne-Rätter, hvilket förslag innefattar, att i alla städer, och således äfven i Stockholm, skulle finnas blott en Under-Rätt, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, för den händelse att nyssnämnde förslag icke i Nåder biföllos, genom serskild underdånig skrifvelse af den 8 nästlidne December, förmält Eder anse en ny organisation af Rådstufvu-Rätten och Magistraten i Stockholm, med derunder lydande Collegier vara af behofvet påkallad, samt kunna och böra tillvägabringas oberoende af frågan om Kämners-Rätternes indragning och derföre dels föreslagit, att 6 Capitlet 5 §. Rättegångs-Balken ändras till följande lydelse: "Kommer tvist upp om arf, förmynderskap, så ock död mans eller qvinnas yttersta

vilja och förordnande om deras egendom, döme ock Rådstufvu-Rätt i thy mål, Förmyndare-Kammare, der sådan inrättad är, hafve vård om omyndiges arf och bästa, och göre der redo för, och Rådstufvu-Rätt döme deröfver, då tvist uppstår;" dels ock anhållit, det jag, efter vederbörandes hörande, täcktes så ordna Stockholms Rådstufvu-Rätt och Magistrat, att de nu derunder lydande Collegiers egenskap af särskildta instantier upphör, samt jemväl stadga och till efterrättelse kungöra de föreskrifter, som för verkställighet af en sådan förändring, finnas nödiga.

Jag har redan under den 23 Februari 1838, i anledning af väckt fråga, om den förändrade organisation af Stockholms Magistrat, hvarom Eder berörde framställning handlar, genom Nådig skrifvelse till Öfver-Ståthållare-Embetet, infordrat Öfver-Ståthållarens och Magistratens underdåniga utlåtande i ämnet; men detta utlåtande har hittills icke inkommit, och, i saknad häraf, finner Jag Mig ännu icke i tillfälle att, rörande förändringens ändamålsenlighet och nytta, fatta Mitt beslut, samt föranlåtes således att till det af Eder gjorda förslag vägra mitt bifall.

Med fästad uppmärksamhet derpå, att i följd af förändrade seder och tänkesätt, envigen numera äro så sällsynte, att någon anledning ej vore för handen att bibehålla de höga straff, som Duells-plakatet utsätter, och att för öfrigt mot denna Författning kunde anmärkas, att densamma endast bestraffade dueller emellan medlemmar af en ståndsclass och vissa tjenstemän inbördes, hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, genom underdånig skrifvelse den 18 sistlidne Februari föreslagit, att Påbudet den den 22 Augusti 1682, angående dueller och slagsmål, jemte de i anledning deraf utkomne tillägg och Förklaringar måtte upphäfvas, samt en Förordning emot envig utfärdas, så lydande:

"Den, som sjelf eller genom annan utmanar någon till envig eller sådan utmaning antager, straffes, ändå att det ej till envig kom, med fängelse från tre till sex månader."

"Nu hafve två efter aftal sig i envig med hvarannan inlåtit, sker deri ej skada till lif, straffes hvardera med fängelse från sex månader till ett år. Får någon i det envig sår eller lyte, plikte gerningsmannen derföre särskildt efter Lag. Hvar som dödar annan i envig, miste lifvet."

"För

"För delagtighet i envig eller utmaning dertill, vare straff som i allmänna Lagen för delagtighet i missgerningar utsatt är."

Jag saknar i detta förslag allt stadgande om ansvar å den som, genom annans missfirmande med ord eller gerning, gifver anledning och orsak till utmaning. Den förre är likväl ofta att anse för brottets egentliga upphofsman och mera straffbar än den utmanande eller åtminstone lika med honom. Ur denna synpunkt har äfven i nu gällande Duells-plakat blifvit stadgadt lika straff för den skymfande, som för den, hvilken till envig utmanar; och Jag befarar, att, i händelse detta band på personliga förolämpningar borttogs, utan att i sammanhang dermed höjdes det i allmänna Lagen för sådana förolämpningar stadgade ansvar, skulle duellsbrotten upphöra att vara så sällsynta, som de numera äro, samt den ifrågavarande Lagförändringen således komme att motverka sitt ändamål.

På grund häraf, och emedan Konungens benådningsrätt kan mellankomma i de fall, då de för duellsbrott nu gifna straffbestämmelser äro öfverflödigt stränga, finner Jag icke skäl att till förslaget lemna bifall.

Slutligen hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, uti underdånig Skrifvelse den 1 innevarande månad, med åberopande deraf, att i nu gällande Ansvarighets-Lag för Stats-Rådets Ledamöter af den 10 Februari 1810, nämnas embetsmän, de der, enligt Grundlagen, numera icke finnas, samt att ej något ansvar vore stadgadt för den embetsman, som kunde blifva förordnad i Departements-Chefs ställe, äfvensom att för öfrigt rättelser af redactionen på vissa ställen ansetts behöflige, afgifvit förslag till en i vissa delar förändrad ansvarighets-Lag för Konungens ofvanbemälde Rådgifvare.

Emot detta förslag har Jag likväl funnit förekomma, att det samma i 7 §., som stadgar ansvar, derest Stats-Ministern för utrikes ärenderne eller den Stats-Råds-Ledamot, Konungen i Stats-Ministerns ställe tillkallar, döljer för Konungen någon meddelad vigtig underrättele i upptagne frågor, icke utsträcker detta stadgande jemväl till den andre Stats-Råds-Ledamoten, som, efter 11 §. i Regerings-Formen, bör, jemte utrikes Stats-Ministern, eller den hans ställe företräder, de ministeriella ärendenas föredragning inför Konungen öfvervara; för hvilken afvikelse från nuvarande An-

svarighets-Lag något skäl ej är vordet i Eder underdånige Skrifvelse anfördt.

Vid sådant förhållande, och då stadgande om ansvar för den Embetsman, som kan blifva förordnad i Departements-Chefs ställe, icke på sätt J antagit, för det närvarande saknas, emedan 8 §. 2 mom. af nu gällande Ansvarighets-Lag innefattar, att föredragande skall för sin befattning vara skyldig till enahanda ansvar, som berörde Lag uti föregående §§. ålägger Stats-Råds-Ledamot samt borttagandet af benämningen "Hof-Canzler," och införandet af öfrige uti Edert förslag afsedda redactionsförändringar äro omständigheter af underordnad vigt, finner Jag Mig icke böra detta förslag antaga.

Jag förblifver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen.

CARL JOHAN.

STOCKHOLM, *Kongl. Ordens-Boktryckeriet*, 1841.

N:o 4.

KONGL. MAJ:TS

Tal till Riksens Ständer på Riks-Salen, vid Riksdagens Slut, den 16 Juni 1841.

Välborne, Ädle och Välbördige, Ärevördige, Vördige, Vällärde, Äreborne, Förståndige, Välaktade, Hedervärde och Redlige Gode Herrar och Svenske Män!

Då Jag vid detta Riksmötes öppnande hälsade Eder, gaf Jag Eder tillkänna möjligheten af en nedsättning i skatterna, hufvudsakligast med afseende på dem, som, sedan en längre tid, tryckt jordbruket. Min förhoppning har gått i fullbordan. Denna skatteminskning har öfverskridit det då, såsom sannolikt, antagna belopp. Redan befintlige tillgångar, en stigande inre förkofran och vidgade handels-förbindelser skola, vid en blifvande Riksdag, utvisa möjligheten att följa samma system och bereda nya eftergifter i skattebördorna.

Sedan Edert sammanträde, hafva trenne Handels- och Sjöfarts-tractater blifvit afslutade, på grund af fullkomlig reciprocitet: med Republiken Venezuela, samt de Fria Städerna Hamburg och Bremen. Efter ratificationernas utvexlande, skall underrättelse härom allmänheten meddelas. Andra underhandlingar fortsättas, till befremjande af de båda förenade Rikenas handelsförmoner, och är det med nöje Jag gifver Eder, Gode Herrar och Svenske Män! tillkänna, att den vigtigaste bland dem, hvilken skall bestämma afgifterna för Sund'ska tullen, är nära att, på ett tillfredsställande sätt, afslutas.

Det är en Styrelses första pligt att vaka för betryggandet af Nationalsjelfständigheten. Den, som tillåter, att man undergräfver densamma, bereder Statens fall.

Äfven de lagar, som varit längst af erfarenheten pröfvade, kräfva stundom nödvändiga förbättringar; huru mycket mera de, som tillkommit under skakningar. Om dessa icke efterträdas af förnuftets och ordningens välde, hotas Staten af allmänna vådor.

Jag emotser för den Skandinaviska Halfön en lyckosam framtid, om fredens välsignelse fortfarande skänkes oss. Men att med likgiltighet anse möjligheten af ett krig och försumma förberedelserna att möta detsamma, det är att offra sin sjelfständighet och långsamt gräfva sitt eget fosterlands graf. Nationerna äro hvad de vilja vara; om icke mäktiga, dock aktade, genom bevarad trofasthet i alla förhållanden och lugn i sitt inre.

Det gifves ögonblick, då ett folk måste underkasta sig hvilka uppoffringar som helst: det är: då Statens ära det kräfver. Om äfven utaf Statens öfverhufvud, till följd af Dess ställning, fordras enskilta offer, böra de lemnas utan tvekan, då landets anseende och sanna bästa göra det till en lag.

Riket var, år 1809, efter att hafva förlorat en tredjedel af sitt fordna område, ställdt i fiendliga förhållanden till alla makter, som voro förbundna med den då mäktigaste Stat. Landet, skakadt af inre söndringar och utan yttre stöd, nödgades biträda ett handels-system, som ådrog detsamma en brytning med England. Under dessa brydsamma förhållanden vårdade CARL XIII icke blott landets försvagade krafter, men dess släckta förhoppningar, dess framtid. Då vår krigshär afgick till Tyskland, ansågs den af åtskilliga der skola erfara enahanda öde med den, fyra år förut, förgångna. Den återvände segrande och ärorik, utan att dess framgångar varit för Fosterlandet tryckande.

Rikets Ständer, år 1829, upplyste om de anslag, som varit rigtade mot det från år 1809 utgångna statsskick, erkände Styrelsens förtjenst om Fäderneslandet, som räddats från skakningar, hvilka hemsökt så många främmande länder.

Om enskilte, likasom nationerna, böra undvika den hänförelse, som väckes af lättretliga sinnen, så ega dock båda att vidtaga sådana åtgärder, hvilka kunna förvissa deras fiender om en fast hållning hos den styrelse, som tror sig missfirmad, då nationens värdighet och rättigheter det äro. Sådan har Eder Styrelses ställning varit sedan 1811. Det är detta förhållande, som Sverige eger att tacka, ej mindre för fortfarande aktning, än de stora fördelar, som deraf varit en följd. Endast genom Försynens omedelbara hägn, har det kunnat lyckas Styrelsen att förevisa så gynnsamma förhållanden.

Jemfören, Gode Herrar och Svenske Män, Rikets nuvarande tillgångar med den tafla, som framlades för Rikets Ständer efter 1809 års statshvälfning, och J skolen erkänna den Högstes synbara beskydd!

Sedan tjugofem år har Jag närt den förhoppning att kunna åt Rikets Högsta Domstol skänka det fullkomliga oberoende, som tillhör öfriga Dom-

stolar i Sverige, likasom i andra länder. Redan år 1823 afgaf Jag en Proposition, uti hvilken Jag framställde min önskan i detta hänseende och skälen dertill. Jag har burit aktning för Ständernas vägran, om Jag än ej kunnat dela den åsigt af samhälls-ordningen, på hvilken den var grundad. De öfverläggningar, som hos Eder, Gode Herrar och Svenske Män, egt rum under närvarande Riksmöte, rörande beskaffenheten af våra politiska institutioner, hafva föranledt mig tro, att en så önskvärd förbättring icke undfallit Eder uppmärksamhet. För att likväl icke ytterligare förlänga Eder sammanvaro, i synnerhet efter ett så långvarigt Riksmöte, ämnar Jag, sedan Jag gifvit del af mina tänkesätt åt Lag-Comitéen, i ämnet göra förnyad framställning vid nästkommande Riksdag, om det är Försynens vilja, att Jag ännu en gång får omkring Mig församla Folkets ombud. Men om detta af den Högste Mig icke förunnas, skall Jag, i en bättre verld, anropa den Allsmäktige att fortfarande sända sitt ljus åt detta Folk, och att hos detsamma oafbrutet ingjuta kärleken till det rätta, viljan och modet till dess ständiga utöfning.

J hafven varit vittnen till den högtidliga stund, då min Sonson förnyade de heliga löften, som förena en Christen med sin Skapare. J hafven nu hört den ed, Han svurit Grundlagen och Sin Konung. Måtte minnet deraf outplånligen bevaras i Hans, likasom i Edra hjertan, erinrande, att Försynen välsignar de Furstar och Folk, som oafbrutet vägledas af religionen och sanningen.

I stöd af Grundlagens 109:de §, förklarar Jag denna Riksdags öfverläggningar slutade, och förblifver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, alle samteligen och hvar och en i synnerhet, med all Kongl. Nåd och ynnest städse välbevågen, — bedjande den Allsmäktige, att öfver de förenade Rikena nedgjuta sina Himmelska välsignelser!

INNEHÅLLS-FÖRTECKNING

öfver Kongl. Maj:ts Tal och Svar å Rikssalen vid urtima Riksdagen 1840—1841.

Kongl. Maj:ts Tal och Berättelse, vid Riksdagens öppnande, om hvad sig i Rikets Styrelse tilldragit sedan 1834—1835.

N:o
1, i anledning af åtskilliga antagne Grundlags-förändringar, d. 16 Maj 1840.
2, i anledning af dito dito dito d. 27 Maj 1841.
3, i anledning af dito dito Lag-förändringar, d. 10 Juni 1841.
4. Kongl. Maj:ts Tal till Rikets Ständer på Rikssalen, vid Riksdagens slut, d. 16 Juni 1841.

STOCKHOLM.
TRYCKT HOS J. A. WALLDÉN,
1841.